ఓమ్ పరబ్రహ్మణేనమః

అష్టోత్తరశతదానకల్పము.

ఇది

మచిలీపట్టణ నివాసులగు

చల్లా నాగలింగశాస్త్రులవారి పుత్రుడగు

లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిచే

స్వకీయ శ్రీ

ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియె

మచిలీపట్టణము.

రిజిస్టర్డు కాపీరైట్.

దీనివెల 0-4-0

ఓమ్.

పరబ్రహ్మణేనమః.

—(వ్రతనిధిలో చేరిన)—

తృతీయభాగ ప్రారంభః.

అష్టోత్తరశతదానకల్పః.

శ్లో॥ శౌనకాద్యామునిగణా సూతంపప్రచ్ఛురాదరాత్।
సూతసూతమహాప్రాజ్ఞ అస్మాకం వచనంశ్రుణు॥ ౧॥

తా॥ విశేషజ్ఞానముగల యోసూతమునీశ్వరా! మావాక్యమును వినుమని శౌనకుడు మొదలగు సమస్త మునీశ్వరులు యాదరముతో నిట్లు సూతమహర్షి నడుగుచున్నారు.

శ్లో॥ కలౌయుగే మహాభాగ మానవాధర్మవర్జితాః।
గాయత్రీజపహీనాశ్చ వేదశాస్త్రవినిందకాః॥ ౨॥
భవిష్యంతి కలౌఘోరే మనుజాః పాపయోనయః।
రాజయక్ష్మాదిగోగైశ్చ జ్వాలరోగాదిభిస్సదా॥ 3॥
పీడ్యమానాభృశంసూత నాంతంగచ్ఛంతిమానవాః॥

తా॥ మహానుభావుడవగు సూతమునీశ్వరా! క్రూరమగు కలియుగములో మనుష్యులు ధర్మహీనులై సంధ్యావందనాదివర్జితులై వేదశాస్త్రములను నిందించువారలై ఎల్లప్పుడు బొల్లికుష్టుజ్వరము మొదలగు రోగములచే మిక్కిలిబాధింపబడుచుకీటకాది పాపజన్మములను పొందుచుండెదరు కాని యెన్నటికిని జన్మవిముక్తినిపొందజాలరు.

శ్లో॥ తేషాంపాపవిశుద్ధ్యర్థం వాంఛితార్థఫలాయచ।
ఉపాయం యదిజానాసి కృపయావదసువ్రత॥ ౪॥

తా॥ యోగ్యమగువ్రతముగల యోసూతమునీశ్వరా! అట్టి వారియొక్క పాపములు పోవుటకొఱకును శరీరారోగ్యముకొఱకును కోరెడుకోర్కెలు లభించుటకొఱకును, సాధనమేదైనను యెరిగియున్న యెడల దయయుంచి చెప్పుమని శౌనకాది మునీశ్వరులడిగిరి.

సూతః॥ శ్లో॥ మహాభాగా మహాత్మానశ్శృణుధ్వం మునిపుంగవాః।
వ్రతమష్టోత్తరశత దానాఖ్యంవచ్మిసాంప్రతమ్॥ ౫॥

తా॥ సూతమునీశ్వరుడు చెప్పుచున్నాడు. మహానుభావులగుయోమునీశ్వరులారా! అష్టోత్తరశతదానమను పేరుగల వ్రతముకలదు. దానినిప్పుడు చెప్పుచున్నానువినుడు

శ్లో॥ తద్వ్రతంసుమహాపుణ్యం వేదశాస్త్రేషుసమ్మతమ్॥ ౬॥
మునిభిఃపరిగీతంతు సద్భిరాచరితాంపురా।
తద్వ్రతాచరణేనైవ సద్భిఃప్రాప్తం మనోరథమ్॥౭॥

తా॥ ఆవ్రతము విశేషపుణ్యము నిచ్చునదియు వేదశాస్త్రములయందు ప్రసిద్ధముగా జెప్పఁబడినదియును మునీశ్వరులచేఁ గొనియాడబడినదియును పూర్వమందు పెద్దలచే నాచరింపఁబడినదియునై యున్నదిగాన యిప్పుడును కొందఱు సత్పురుషులచే జేయబడి యభీష్టముల నిచ్చినదగుచుండెను. అని సూతమునీశ్వరుడు చెప్పెను.

మునయః॥ శ్లో॥ వ్రతమేతన్మహాపుణ్యం సర్వసౌభాగ్యదాయకమ్।
సర్వలోకహితార్థాయ బ్రూహిసర్వంసువిస్తరమ్॥౮॥

తా॥ మునీశ్వరులడుగుచున్నారు. ఓమునీశ్వరా! మిక్కిలి పుణ్యప్రదమైనదియు సమస్తశుభముల నొసంగునదియునగు ఈ అష్టోత్తరశతదానము వ్రతము సమస్తలోకములకు మేలుకలుగుటకొఱకు సవిస్తరముగా జెప్పుము.

శ్లో॥ కానికానిచదానాని కర్తవ్యాని మహామునే।
సమ్యక్తేషాం ఫలంబ్రూహి కేనచాచరితంపురా॥ ౯॥

తా॥ ఓమునీశ్వరా! ఏయేదానముల నీయవలయును. ఆలాగు దానముల బాగుగా నిచ్చినందువలన నేమిఫలము కలుగును, ఈవ్రతమును పూర్వము జేసినవారెవరు.

శ్లో॥ కోదేవఃకథమారాధ్యః షోడశైరుపచారకైః।
కింఫలంతు భవేత్తత్ర తత్సర్వంబ్రూహిసువ్రత॥ ౧౦।

తా॥ యోగ్యమగు వ్రతముగల యోసూతమునీశ్వరా! ఆవ్రతమునుగూర్చి అధిదేవత యెవరు, షోడశోపచారములచే నెట్లుపూజింపవలయును, అట్లుచేసినందువలన నేమి ఫలముకలుగును, దీనినంతయును సవిస్తరముగా జెప్పుమని శౌనకాదిమునీశ్వరులడిగిరి.

సూతః॥ శ్లో॥ శృణుధ్వమృషయస్సర్వే వక్ష్యేతద్వ్రతముత్తమమ్॥
సర్వరోగహరంపుణ్యం సర్వపాపనివారణమ్॥ ౧౧॥

తా॥ సూతుఁడు చెప్పుచున్నాడు ఓశౌనకాదిమునులారా! శ్రేష్ఠమైనదియుసమస్తరోగములను పోగొట్టునదియును పుణ్యము నిచ్చునదియును సమస్తపాపములను హరించునదియునగు అష్టోత్తరశతదాన వ్రతమును చెప్పుచున్నాను. మీరందఱు సావధానచిత్తులై వినుఁడు.

అష్టోత్తర శత దాన కల్పః.

శ్లో॥ యస్మిన్కస్మిన్దినేవాపి మాసేవాయత్రతత్రవై।
నారీవాపురుషోవాథ సర్వేవర్ణాస్సమాహితాః॥౧౨॥
కుర్యాదేతద్వ్రతంసర్వం కల్పోక్తేనవిధానతః॥

తా॥ ఏమాసమునందైనను యేదినమునందైనను స్త్రీగాని పురుషుడుగాని లేక నాలుగువర్ణములలో నెవరైనను భక్తిశ్రద్ధలతోగూడుకొని కల్పమందు చెప్పబడిన విధిప్రకారముగా నీవ్రతమునంతయు జేయవలెను.

శ్లో॥ ప్రాతస్స్నాత్వాశుచిర్భూత్వా కృత్వాచాహ్నికముత్తమం।
ఆదౌగణాధిపంధ్యాత్వా పూజాంకృత్వా విధానతః॥౧౩॥
బ్రాహ్మణై ర్వేదతత్వజ్ఞై ర్బంధుభిశ్చసమన్వితః।
నానాఫలాని దివ్యాని పూజాద్రవ్యాణిసర్వశః॥౧౪॥
సంపాద్యవిధివత్కుర్యా ద్వ్రతమేతన్మహామతిః॥

తా॥ ప్రాతఃకాలంబున స్నానముజేసి శుచిగలవాడగుచు శ్రేష్ఠమగు సంధ్యావందనాదులను నెరవేర్చి పిమ్మట ముందుగా షోడశోపచారములచేత గణాధిపతిని పూజించి ధ్యానముచేసి వేదశాస్త్రాదుల యథార్థము నెఱిగిన బ్రాహ్మణులతోడను బంధువులతోడను గూడికొని అనేకవిధములగు శ్రేష్ఠములగు ఫలములను సమస్త పూజాద్రవ్యములను సంపాదించి విశేష తెలివిగలవాడై యీవ్రతమును యథావిధిగా జేయవలయును.

శ్లో॥ పుణ్యాహంబ్రాహ్మణైఃకృత్వా వేదవిద్భిస్తపోధనైః।
కర్షమాత్రసువర్ణేన ప్రతిమాంకారయేద్బుధః॥ ౧౫॥

తా॥ వేదమును జదివికొనినవారును తపశ్శాలురునగు బ్రాహ్మణులతో గూడి పుణ్యాహవాచనముజేసి తెలిసినట్టి పురుషుడు యిరువదిచిన్నముల యెత్తుగల బంగారముతో ప్రతిమను జేయించవలయును.

శ్లో॥ ప్రతిమాయాం మహాదేవం దేవదేవంపినాకినమ్।
ఉమయాచకుమారేణ గణేశేనసమన్వితమ్॥ ౧౬॥
సముల్లిఖ్యతతఃకుర్యా త్ప్రతిమాశోధనంవ్రతీ।

తా॥ ఆప్రతిమయందు దేవదేవుండగు సాంబమూర్తిని పినాకము మొదలగు నాయుధములతోగూడ లిఖియించి ఆయనకు నిరుప్రక్కల పార్వతి కుమారస్వామి విఘ్నేశ్వరుడు మొదలగు నుపదేవతలను లిఖియించి పిమ్మట ప్రతిమాశోధనమును జేయవలయును.

శ్లో॥ మంటపం కారయిత్వాథ తోరణాద్యైరలంకృతమ్॥ ౧౭॥
వస్త్రద్వయంతుసంస్థాప్య తండులాన్యత్రనిక్షిపేత్।

తా॥ మంటపమును నిర్మించి పిమ్మట తోరణము మొదలగువానిచే నలంకరించి యామంటపమునందు చింపనట్టి రెండునూతనవస్త్రములను బఱచి దానిమీద బియ్యము పోయివలయును.

శ్లో॥ తత్పురుషాయేతిమంత్రేణ దేవమావాహ్యతత్రవై॥
ఆవాహ్యదేవం దేవేశ మష్టదిక్పాలకాన్ క్రమాత్।
పూజయిత్వా యథాకల్పం వేదోక్తేనవిధానతః॥ ౧౯॥
నవగ్రహాంశ్చవిష్ణుంచ పూజయే చ్ఛుద్ధమానసః।

తా॥ ఆమంటపమునందు దేవతలకు నధిపతియగు సాంబమూర్తిని "తత్పురుషాయ" అనుమంత్రముచే నావాహనముజేసి పిమ్మట క్రమముగా నష్టదిక్పాలకులను నవగ్రహములను విష్ణుమూర్తిని వేదోక్తమంత్రములచే నావాహనముజేసి నిర్మలమగు మనస్సుగలవాడై కల్పమందు జెప్పబడిన రీతిగా క్రమవిధిగా జేయవలయును.

శ్లో॥ కలశాన్ త్రయోదశస్థాప్యసవస్త్రాన్ ప్రతిమాయుతాన్॥ ౨౦॥
ప్రధానంకలశంమధ్యే స్థాపయిత్వాయథావిధి।
పూజయిత్వావిధానేన కల్పోక్తేనమహామతే॥ ౨౧॥
ప్రాతరష్టోత్తరశతం హోమంకుర్యాద్విధానతః।

తా॥ మఱియు ఆమంటపమునందు వస్త్రములు ప్రతిమలు దక్షిణసహితముగా పదమూడుకలశముల నుంచవలయును. ఆకలశములనడుమ ప్రధానకలశమునుంచి కల్పోక్తప్రకారము యథావిధిగా పూజించి ప్రాతఃకాలంబున రుద్రగాయత్రీమంత్రముచే నూటయెనిమిది పర్యాయములు హోమమును యథావిధిగాజేయవలయును.

శ్లో॥ విప్రేభ్యోవేదవిద్భ్యశ్చ దాతవ్యం మునిపుంగవాః॥ ౨౨॥
నానావిధానిదానాని శతమష్టోత్తరాణిచ।
దేయానివ్రతినాతత్ర యథాశక్త్యనుసారతః॥ ౨౩॥

తా॥ ఓమునిశ్రేష్ఠులారా! వేదశాస్త్రములను జదువుకొనిన బ్రాహ్మణులకు వ్రతమును జేయువాడు తనకుండుశక్తికొలది అనేకవిధములగు దానములను లేక నూటయెనిమిది దానములను జేయవలయును.

ఋషయః॥ శ్లో॥ పురాకేనవ్రతమిదం చరితంసూతసువ్రత।
కథయస్వమహాభాగ వ్రతస్యోద్యాపనంతథా॥ ౨౪॥

తా॥ శౌనకాదిమునులడుగుచున్నారు. మహానుభావుడవు నగుయో సూతుఁడా! పూర్వమునం దీవ్రతమును చేసినవా రెవరు, ఈవ్రతమునకుద్యాపనము నేరీతిగాఁజేయవలయును అనియడిగిరి.

సూతః॥ శ్లో॥ ఆదౌమధ్యేథవాచాంతే వ్రతస్యోద్యాపనంచరేత్।
ప్రాతస్స్నాత్వానదీతోయే నిత్యకృత్యంసమాప్యచ॥ ౨౫॥
మూఘాదిదోషరహితే దివసేశుద్ధమానసః।
గణేశారాధనంకృత్వా పుణ్యాహం వాచయేత్తతః॥ ౨౬॥

తా॥ ఈవ్రతమునకుద్యాపనము మొదటగాని మధ్యమందుగాని అంతమందుగాని చేయవచ్చును. ఉద్యాపనము జేయునట్టి పురుషుడు మూఘమి మొదలగు దోషములు లేనట్టి దినమునందు ప్రాతఃకాలంబున నదీజలములోగాని లేక తటాకాదులలోగాని స్నానముజేసి సంధ్యావందనాది నిత్యకృత్యముల నెరవేర్చి నిర్మలమగు మనస్సుగలవారై పిమ్మట విఘ్నేశ్వరపూజ పుణ్యాహవాచనమును జేయవలయును.

శ్లో॥ మంటపద్వయమాసాద్య దిక్పాలాదిభిరన్వితం।
త్రయోదశతదాదివ్యా న్కలశాన్ మంటపోపరి॥ ౨౭॥
బ్రహ్మణఃకలశంచైవ తథాన్యానపిసువ్రత।
హోమంకుర్యాద్యథాన్యాయ మష్టోత్తరశతంతథా॥ ౨౮॥

తా॥ అక్కడ రెండుమంటపముల నేర్పఱచి దానియందు అష్టదిక్పాలకులు మొదలగు దేవతల నావాహనముఁజేసి శ్రేష్ఠములగు పదమూడు కలశములను వస్త్రదక్షిణ సహితముగానుంచి పిమ్మట బ్రహ్మకలశమునుంచి మఱియు నితరకలశములను కూడాయుంచి శాస్త్రమందు జెప్పఁబడినట్లు నూటయెనిమిది పర్యాయములు హోమము జేయవలయును.

శ్లో॥ తర్పయిత్వాయథాపూర్వం పూర్ణాహుతిమతఃపరం।
మహేశారాధనంకృత్వా బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్తతః॥ ౨౯॥

తా॥ తర్పణముజేసి పిమ్మట పూర్వమందు జెప్పఁబడినట్లు పూర్ణాహుతిని జేయవలయును. అనంతరము సాంబమూర్తిని యథావిధిగాఁ బూజించి బ్రాహ్మణ సమారాధనము జేయవలయును.

శ్లో॥ ఏవంయఃకురుతేపూజాం దేవదేవస్యశూలినః।
సర్వాన్కామానవాప్నోతి నాత్రకార్యవిచారణా॥౩౦॥

తా॥ ఈప్రకారము దేవతలకు దేవుఁడగు సాంబమూర్తియొక్క పూజను యెవడు చేయుచున్నారో వారు సమస్తకోరికలను పొందుచున్నారు. ఈవిషయమై యేమియు నాలోచనచేయ నవసరములేదు.

శ్లో॥ పురాధర్మసుతశ్శ్రీమా న్సదారస్సానుజఃప్రభుః।
ధార్తరాష్ట్రైణదుర్ద్యూతే జితరాజ్యఃప్రతాపవాన్॥౩౧॥
వనంద్వైతం సమాసాద్య కందమూలాశనోభవత్।

తా॥ పూర్వకాలంబున ఐశ్వర్యముకలవాఁడును, పరాక్రమముగలవాఁడును ప్రభువునగు ధర్మరాజు దుర్యోధనునితో జూదమాడి తనరాజ్యమునంతయునోడి భార్యతోడను తమ్ములతోడనుగూడి ద్వైతవనమునకు వెళ్లి యచ్చట ఫలములను దుంపలను తినుచు కష్టపడుచుండెను.

శ్లో॥ తదాసీంభీమసేనస్తు కోపసంరక్తలోచనః॥౩౨॥
ధర్మరాజం మహాప్రాజ్ఞ మువాచరిపుసూదనః।

తా॥ అప్పుడు శత్రువులను నశింపఁజేయునట్టి భీముడుకోపించి ఎఱ్ఱని నేత్రములుగలవాడై మహాజ్ఞానియగు ధర్మరాజుతో నిట్లుపలుకుచున్నాడు.

శ్లో॥ రాజన్ శత్రూన్ రణేహత్వా గదాపాణిరహంప్రభో॥౩౩॥
దాస్యామిరాజ్యమఖిల మాజ్ఞాంమేదాతుమర్హసి।

తా॥ ఓరాజా! నీవు నాకు ఆజ్ఞయిచ్చిన యెడల గదనుచేబూని యుద్ధములో శత్రువులనందఱిని సంహరించి రాజ్యమునంతయు నీవుపాలించునట్లు చేయుదును.

ధర్మరాజః॥ శ్లో॥ త్రయోదశాబ్దేసంప్రాప్తే హనిష్యామరిపూన్తదా॥
ధర్మపాశేనసంబద్ధస్తావత్తిష్ఠమహామతే॥౩౪॥

తా॥ ధర్మరాజు పలుకుచున్నాడు. ఓ భీమసేనా! నీవు బుద్ధిమంతుఁడవు పదమూడుసంవత్సరములు అరణ్యవాసముజేసిన పిమ్మట శత్రుసంహారము చేయుదము, ధర్మమార్గము ననుసరించినవారము గాన యిప్పుడు సమయాతిక్రమణము జేయుట ధర్మముగాదు అని వారిద్దఱు సంభాషించుచుండిరి,

శ్లో॥ తేషాంభాగ్యవశాత్తత్ర రోమశోనామసన్మునిః।
ఆజగామమహాప్రాజ్ఞః పుణ్యరాశిరివానఘ॥౩౫॥

తా॥ దోషరహితుడవగు యోశౌనకా! ఆసమయమునందు విశేషజ్ఞానముకల వాడును, మునీశ్వరులలో నుత్తముండగు రోమశమహాముని పుణ్యముల సమూహము వలె నున్నవాడై వారిపుణ్యవశమున ధర్మరాజుండు తావునకువచ్చెను.

శ్లో॥ తందృష్ట్వాముదితాస్సర్వే పాండవావీతకల్మషాః।
పూజాంచక్రుర్యథాన్యాయం మునేర్దీప్తౌజనస్తదా॥౩౬॥

తా॥ పాపరహితులగు ఆపాండవులందఱును ఆమునీశ్వరునిఁజూచి సంతోషించినవారలై జ్ఞానముచే ప్రకాశించుచుండిన యామునీశ్వరునకు యథావిధానముగా నర్ఘ్యాదిపూజలనుజేసిరి.

శ్లో॥ కుశాసనేసమావేశ్య మునిందీప్తమివానలమ్।
తస్థుఃప్రాంజలయస్సర్వే బ్రహ్మాణంమునయోయథా॥౩౭॥

తా॥ పిమ్మట అగ్నిహోత్రమువలెనే ప్రకాశింపుచుండిన యారోమశమహాముని దర్భాసనమున కూర్చుండబెట్టి బ్రహ్మదేవుని యెదుట మునీశ్వరులువలెనే యామునీశ్వరుని యెదుట యాపాండవులందఱు దోసిలిచేసి నిలబడియుండిరి.

రోమశః॥ శ్లో॥ పూరువంశసముత్పన్న ధర్మపుత్రమహాయశాః।
ధర్మరాశిరివాభాసి సోదరైఃపరివారితః॥౩౮॥
ధృతరాష్ట్రస్తుదుర్బుద్ధిస్త్యక్త్వాత్వామభినిందితః॥ ౩౯॥

తా॥ అప్పుడు రోమశమహాముని యిట్లు పలుకుచున్నాడు. పూరువంశమునందు పుట్టినట్టియు విశేషకీర్తిగలిగినట్టియు నోధర్మరాజా! నీతమ్ములతో గూడియుండిన నీవు ధర్మముల పోగువలెనే ప్రకాశింపుచున్నావు. ఇట్టి ధర్మస్వరూపుడవగు నిన్ను విడిచిపెట్టుటవలన యాధృతరాష్ట్రుఁడు నిందింపఁబడుచున్నాఁడు.

శ్లో॥ ధర్మేతిష్ఠమహాభాగ ప్రాప్స్యసేవాంఛితంఫలమ్।
యత్రధర్మస్తత్రజయ శ్శాశ్వతీహిసనాతనీ॥౪౦॥
గాథావేదపురాణేషు ప్రసిద్ధారాజసత్తమ।

తా॥ ఓరాజశ్రేష్ఠుడా! ఎక్కడ ధర్మముండునో అక్కడనే జయము స్థిరముగా కలుగునని వేదములయందును, పురాణములయందును కథలు చెప్పఁబడియుండినవి గాన నీవు ధర్మము ననుసరించి ప్రవర్తించిన యెడల నీకోరికలను బొందఁగలవు.

శ్లో॥ అచిరాత్ప్రాప్స్యసేరాజ్యం శత్రూన్ జిత్వారణేనృప।
వ్రతమస్తిమహాపుణ్యం సర్వపాపహరంశుభమ్॥౪౧॥

తా॥ ఓరాజా! సమస్తపాపములను పోగొట్టునదియు శుభములనొసగునదియు విశేషపుణ్యము నొసగునదియు నొకవ్రతముకలదు. అట్టి వ్రతమును నీవుచేసినయెడల శీఘ్రకాలములోనే యుద్ధములో శత్రువులను నశింపుజేసి రాజ్యమును బొందగలవు.

శ్లో॥ అష్టోత్తరశతాన్యత్ర దానానిప్రీతిసంయుతః॥
మహాదేవం సమారాధ్య గిరిజాసహితంప్రభుమ్॥౪౨॥
మంటపోపరిసంస్థాప్య పూజాభిర్బహుభిర్యజేత్॥౪౩॥

తా॥ ఈవ్రతమునందు నూటయెనిమిది దానములను చేయవలయును. మఱియు వ్రతమును జేయువాడు సంతోషముతో గూడినవాడై మంటపమునందు పార్వతీ సహితముగా సాంబమూర్తినావాహనముజేసియనేకవిధములగుపూజలనుజేయవలెను.

శ్లో॥ అష్టోత్తరశతాన్యత్ర దానాన్యపిస్వశక్తితః।
విప్రేభ్యోవేదవిద్భ్యశ్చ వ్రతీసంతుష్టమానసః॥ ౪౪॥

తా॥ వ్రతమును జేయువాడు సంతోషచిత్తుడై వేదమును జదివికొనిన బ్రాహ్మణులకు నూటయెనిమిది దానములను తనశక్తిననుసరించి యివ్వవలయును.

శ్లో॥ త్వమపిశ్రద్ధయారాజన్ కురుకల్యాణముత్తమమ్।
పత్న్యాసహామహాభాగ సోదరైశ్చసమన్వితః॥౪౫॥
వ్రతంసంపత్ప్రదంనౄణాం సర్వసౌభాగ్యవర్ధనమ్।
శత్రవస్తేహతాస్సంఖ్యే భవిష్యంతినసంశయః॥౪౬॥

తా॥ ఓరాజా! నీవు నీభార్యతోడను తమ్ములతోడనుగూడి మంగళములనొసగునదియు సమస్తసంపత్తులను మనుష్యులకు కలుగజేయునదియు సమస్తైశ్వర్యములను వృద్ధిపొందించునదియు నుత్తమమగు అష్టోత్తరశతదానవ్రతమును శ్రద్ధతోజేసితివేని నీవు యుద్ధమునందు శత్రువులను సంహరింపగలవు సందేహములేదు.

శ్లో॥ పూర్వంకేనకృతంబ్రహ్మన్ వ్రతమేతత్సునిర్మలమ్।
తద్వదస్వమహాభాగ కృపాతంతాహిసాధవః॥౪౭॥

తా॥ ఓమునీశ్వరా! శ్రేష్ఠమగు నీవ్రతమును పూర్వమునందెవరాచరించిరో వారిచరిత్రమును చెప్పవలయును. మీబోటి సత్పురుషులు మావంటివారియందు దయగలిగియుందురు అని ధర్మరాజు అడిగెను.

లోమశః॥ శ్లో॥ పురాపరం తపోనామ రాజాపరమధార్మికః।
శశాసపృథివీంసర్వాం ప్రజారంజనతత్పరః॥ ౮౮॥

తా॥ లోమశమహాముని చెప్పుచున్నాడు. పూర్వకాలమునందు మిక్కిలి ధర్మాత్ముడగు పరంతపుడనెడు రాజు సమస్తభూమిని పరిపాలించుచు ప్రజల ననురాగముతో నేలుచుండెను.

శ్లో॥ ధర్మజ్ఞస్సత్యవాదీచ సర్వశాస్త్రైకకోవిదః।
రూపవాన్విజితామిత్రో యువాదృఢపరాక్రమః॥ ౮౯॥

తా॥ మఱియు ఆరాజు ధర్మము నెఱిగినవాడును సత్యమును పలుకువాడును సమస్త శాస్త్రముల తత్వమును తెలిసినవాడును సౌందర్యముకలవాడును శత్రువులను జయించినవాడును యౌవనముకలవాడును విశేషపరాక్రమము కలవాడునై యుండెను.

శ్లో॥ సతుశూరసుతాంకన్యాం పూర్ణచంద్రనిభాననామ్।
ఉపయేమేసధర్మాత్మా ముదాపరమయాయుతః॥ ౧౦॥

తా॥ ధర్మస్వభావముగల ఆరాజు సంపూర్ణచంద్రునివంటి ముఖముగలదియు శూరుడను యొకరాజుయొక్క కుమార్తెను మిక్కిలి సంతోషముతో గూడినవాడై వివాహమును జేసికొనియెను.

శ్లో॥ కందర్పవశగశ్శ్రీమాన్ భార్యాందృష్ట్వారజస్వలామ్।
ఆలిలింగసమూఢాత్మా బాహుభ్యాం దృఢమంగనామ్॥ ౧౧॥

తా॥ మహాభాగ్యసంపన్నుండగు ఆరాజు యొకప్పుడు బహిష్ఠైయుండినప్పుడు తనభార్యనుజూచి మోహముజెంది వివేకశూన్యుడగుచు నామెను బాహువులతో గాఢముగా కౌగిలించుకొనియెను.

శ్లో॥ నివారయామాసతదా పతింసాయువతీతదా।
బలాద్రేమేసమూఢాత్మా మన్మథావేశతత్పరః॥ ౧౨॥

తా॥ అప్పుడతని భార్య యనేకవిధములుగా నివారించినప్పటికి నారాజు మన్మథావేశముచేత దేహము తెలియక బలాత్కారముగా నామెతో గ్రీడించెను.

శ్లో॥ అంతర్వత్నీతదాసాభూద్దశమేమాసిసువ్రతా।
సుతంలేభేరాజసుతా శ్విత్రరోగసమన్వితమ్॥ ౧౩॥

తా॥ అప్పుడతనిభార్య గర్భిణియగుచు పదియవమాసమునందు బొల్లితో గూడిన కుమారునికనెను.

శ్లో॥ పంచసంవత్సరః పుత్రి శ్శ్వ(?)తరోగేణపీడితః।
జ్వరతాపపీడితాత్మా బభూవపరమాతురవాన్ ॥౫౪॥

తా॥ ఆపిల్లవాడైదుసంవత్సరములురాగానే, అబాల్లిరోగముచేతను జ్వర తీవ్రముచేతను మిక్కిలి బాధపడుచుండెను.

శ్లో॥ శత్రుభిర్జితరాజ్యశ్చ తదారాజాబభూవహ।
త్యక్త్వారాజ్యంసభూపాలో భార్యయాచసుతేనచ॥ ౫౫॥
వనంఘోరంసమాసాద్య తేనదోషేణదుఃఖితః।

తా॥ అప్పుడారాజు ఆదోషముచేతనే శత్రువులచేత నపహరింపఁబడిన రాజ్యముగలవాడగుచు దుఃఖాక్రాంతుడై భార్యాపుత్రులతోగూడ నరణ్యమునకుఁబోయి నివసించెను.

శ్లో॥ కదాచిదథకాలేన తేషాంభాగ్యవశాత్తదా॥౫౬॥
యోగీసమాగతశ్శ్రీమాన్ రుచకోనామమహాసిరాట్।

తా॥ ఇట్లు కొంతకాలము వెళ్లగా నొకానొకసమయంబున నారాజదంపతుల యొద్దకు తపస్సంపన్నుడగు రుచకుడను మునీశ్వరుడు వారి భాగ్యవశమువలనవచ్చెను.

శ్లో॥ తందృష్ట్వా ప్రాంజలిర్భూత్వా ననామచరణౌమునేః॥ ౫౭॥
రాజాదుఃఖార్దితోభూత్వా నిపపాతతదాభువి।

తా॥ అప్పుడు ఆరాజు ఆమునీశ్వరునిజూచి దోసిలిపట్టి ఆమునీశ్వరునిపాదములకు నమస్కారముజేసి దుఃఖితాత్ముడై ఆమునీశ్వరుని పాదములమీదపడెను.

శ్లో॥ రుచకోనామవిప్రేంద్రో దృష్ట్వారాజానమాతురాత్ ॥ ౫౮॥
ఆశ్వాసయామాసతదా కృపయాపరయాయుతః।

తా॥ రుచకుడను ఆబ్రాహ్మణోత్తముడు దుఃఖించుచున్న యారాజునుజూచి మిక్కిలి దయగలవాడై యారాజునోదార్చెను.

శ్లో॥ రాజన్ శ్రుణుతవాశ్చర్యం చరితంవచ్మిసాంప్రతమ్॥౫౯॥
రజస్వలాయుతాంపత్నీం దృష్ట్వాస్మరనిపీడితః।
రంతుమారబ్ధవాన్ పూర్వం తేనదోషేణభూమిప॥ ౬౦॥
సుతమీదృగ్విధంప్రాప్తో జితరాజ్యశ్చభూమిప।
ఏతద్దోషనివృత్త్యర్థం వ్రతంవచ్మినృపశ్రుణు॥౬౧॥

తా॥ ఓరాజా! ఆశ్చర్యకరమగు నీపూర్వవృత్తాంతము నిప్పుడు జెప్పుచున్నాను వినుము. నీవు పూర్వము నీభార్యబహిష్ఠయైయుండగా జూచి మోహావేశము నిలుపలేక యామెతో సంభోగించితివి. ఓరాజా! ఆదోషమువలన నీకు బొల్లిగలతనయుడు కలిగెను మఱియు శత్రువులచే నీరాజ్యమపహరింపఁబడెను. కాఁబట్టి ఆదోషము నివృత్తిజెందుటకు నొకవ్రతమును జెప్పెదవినుము.

శ్లో॥ అష్టోత్తరశతంనామ ఫలదానవ్రతంశుభమ్।
మహాదేవప్రీతికరం సర్వసౌభాగ్యవర్ధనమ్॥౬౨॥
కురుష్వరాజశార్దూల తద్వ్రతస్యప్రభావతః।
వీతరోగస్తుతేపుత్రో భవిష్యతినసంశయః॥
ప్రాప్తరాజ్యశ్చభవితా కురుత్వంసత్వరోనృప॥౬౩॥

తా॥ ఓరాజోత్తమా! సాంబమూర్తికి ప్రీతిని కలుగజేయునదియు సంపత్తును వృద్ధిపొందించునదియు అష్టోత్తరశతదానవ్రతము అను పేరుగల యొకవ్రతము కలదు. ఆవ్రతమును నీవు చేసినయెడల నీకుమారుని రోగము నివారణమగును నీరాజ్యమును నీవు తిరిగి పొందగలవు. సందేహములేదు, కాఁబట్టి నీవు ఆవ్రతమును త్వరగా జేయుము.

శ్లో॥ ఇతిసంభాష్యరాజానం వారయిత్వాతదావ్రతమ్।
రుచకోనామవిప్రేంద్రో జగామస్వనికేతనమ్॥ ౬౪॥

తా॥ ఈప్రకారమారుచకుడను బ్రాహ్మణోత్తముడు ఆరాజుతో వ్రతప్రభావమును చెప్పి యావ్రతమునుచేయించి తనస్వగృహమునకు వెళ్లెను.

శ్లో॥ రాజావ్రతప్రభావేన కందర్పసదృశంసుతమ్।
దృష్ట్వారాజ్యం సమాసాద్య పరాంప్రీతిముపేయివాన్॥ ౬౫॥

తా॥ అనంతరమారాజు ఆవ్రతమహత్తుచే రోగము నివారణమై మన్మథునితో సమానుడుగా నుండిన కుమారునిజూచి సంతసించి తన రాజ్యమునుకూడ బొంది మిక్కిలి సంతోషమును బొందెను.

శ్లో॥ త్వమపిశ్రద్ధయారాజన్ కురుకల్యాణముత్తమమ్।
సోదరైస్సహితశ్శ్రీమాన్ నాత్రకార్యావిచారణా॥౬౬॥

తా॥ ఓ ధర్మరాజా! శ్రేష్ఠమమగు ఆవ్రతమును నీవు నీతమ్ములతోగూడ శ్రద్ధతోజేయుము. ఇందును గుఱించి యేమియు నాలోచన జేయనక్కఱలేదు.

శ్లో॥ ప్రాప్స్యసే రాజ్యమతులం శత్రూన్ జిత్వా రణే నృప।
ఇత్యుక్త్వా పూజిత స్తేన లోమశో నామ మహామునిరాట్।
జగామ పరమప్రీత్యా స్వాశ్రమం మునిసత్తమాః॥ ౬౭॥

తా॥ ఓ రాజా! యుద్ధమునందు శత్రువుల నందఱిని సంహరించి నీ రాజ్యము నంతయు పొందగలవు. ఓ శౌనకాది మునులారా! ఈప్రకారమా లోమశమునీశ్వరుడు ధర్మరాజుతో చెప్పి ఆయనచే పూజింపఁబడి తనయాశ్రమమునకు వెళ్లెను.

శ్లో॥ యుధిష్ఠిర స్తు ధర్మాత్మా వ్రతమేతత్సు నిర్మలమ్।
కృత్వా పరమసంతుష్టో రాజ్యం ప్రాప్య మహాయశాః॥ ౬౮ ॥

తా॥ ధర్మస్వభావము కలవాడును మిక్కిలి కీర్తికలవాడునైన ధర్మరాజు దోషరహితమగు ఈవ్రతమును జేసి రాజ్యమును బొంది మిక్కిలి సంతుష్టాంతరంగుఁడాయెను.

శ్లో॥ ఇతి వః కథితం విప్రాః వ్రతం సంపత్ప్రదాయకమ్।
అష్టోత్తరశతం నామ ఫలదానవ్రతం శుభమ్॥ ౬౯॥

తా॥ ఓ శౌనకాది మునీశ్వరులారా! ఈప్రకారము సమస్తసంపత్తుల నొసగునట్టి అష్టోత్తరశతదానవ్రతకల్పమును మీకొఱకు జెప్పితిని గాన ముఖ్యముగా మీరు జేయవలయును.

శ్లో॥ ఏవం యః కురుతే భక్త్యా వ్రతం సంపత్ప్రదాయకమ్।
సర్వాన్కామానవాప్నోతి నాత్ర కార్యవిచారణా॥ ౭౦॥

తా॥ ఈప్రకారము యెవడు సంపత్తులనిచ్చునట్టి యీవ్రతమును భక్తితో జేయునో వాడు సమస్తకోరికలను బొందును.

ఇతి శ్రీ స్కాందపురాణే అష్టోత్తరశతదానవ్రతకల్పమ్
సంపూర్ణమ్.

అథ దానవిధిః.

వా॥ దానంద్వివిధమ్ హిరణ్యాదిక మన్నాదికంచేతి। హిరణ్యాదిక మనేకవిధమ్। దేశకాలపాత్రేషు కించిద్దత్తమపి మేరుతుల్యం భవతి॥

తా॥ దానమహిమ స్మృతులయందు చెప్పఁబడియున్నది. దానము సకల యజ్ఞాదికమునకు ముఖ్యదక్షిణయని చెప్పఁబడుచున్నది. లోకమునందు సకలభూతములును

దాతను ఆశ్రయించి జీవించుచున్నవి. దానముచేత శత్రువులు పలాయితులగుదురు. శత్రువులు మిత్రులగుదురు. దానమునందు అన్నిసంపదలు కలుగ గలవు. అందువలన దానమన్నిపనులకంటె నెక్కువదియని యెఱుంగునది.

తథాచయాజ్ఞవల్క్యః॥శ్లో॥ దేశకాలఉపాయేన భక్తిశ్రద్ధాసమన్వితః।
పాత్రేప్రదీయతేయత్తు త్తత్సకలంధర్మలక్షణమ్। ౧॥
నవిద్యయాకేవలయా తపసాకేవలేనవా।
విద్యాతపోభ్యాంయుక్తంయ త్తత్పాత్రంప్రచక్షతే। ౨।
పాత్రేదత్తంతుయత్కించి చ్ఛ్రద్ధయాత్యాగసహితః।
తత్సర్వమక్షయంజ్ఞేయం మహాదానాదికంచయత్। ౩।
యత్కించిత్ప్రత్యహంజ్ఞేయం యథావిత్తానుసారతః।
దానంనైమిత్తికంకుర్యా త్సంకల్ప్యచయథావిధి। ౪।
నిత్యదానేతునైవస్యా త్సంకల్పో [illegible]।
సద్యఃప్రతిగ్రహోదాతా గృహీతాస్యాత్పరాఙ్ముఖః। ౫॥
సజలంసదక్షిణాయుక్తం [illegible] విప్రకరే [illegible]।
విత్తంవిప్రకరే [illegible] స[illegible] [illegible]। ౬।
[illegible]।
[illegible]। ౭।
[illegible]।
ఇతి దాన విధాన శ్లో॥

[illegible]

దాన[illegible]

అన్నాద్యసంప్రయోగః.

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం...[illegible]........సర్వవిఘ్నోపశాన్తయే॥ నమః॥ ఆచమ్య॥...ప్రాణానాయమ్య...శుభతిథౌ మమాపాదమస్తక[illegible] సంపూర్ణసకలఫలావాప్త్యర్థం మమపూర్వజన్మని ఇహజన్మనిసమస్తపాప

క్షయార్థం అజ్ఞానకృతరహస్య పాపనివృత్త్యర్థం మనోభీష్ట సిద్ధ్యర్థం శ్రీఉమామహేశ్వర ప్రీత్యర్థం అష్టోత్తరశతదానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన ...పుణ్యాహవాచనంకరిష్యే ॥ ఇతిసంకల్ప్య॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం మహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యే॥ తతః గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా॥

అథ ప్రాగ్దేశేగోమయేనానులిప్య । రంగవల్ల్యాదిభిరలంకృత్య। తదుపరి పీఠం నిక్షిప్య॥ తదుపరి అష్టదళపద్మంలిఖిత్వా। తత్ర శ్వేతవస్త్రద్వయం పరి స్తీర్య। తదుపరి పంచప్రస్థ పరిమితి తండులాన్నిక్షిప్య। తన్మధ్యే అష్టదళపద్మం లిఖిత్వా। తత్రతామ్రని ర్మిత ప్రధానకలశం నిధాయ। తత్కలశే పంచపల్లవాని నారికేళంచనిక్షిప్య। నూతనవస్త్రమావేష్ట్య॥ తత్కలశే గంగాజలం పూర్వయిత్వా॥ మంటపస్య ఈశాన్యమారభ్య ప్రాగాదిక్రమేణ త్రయోదశకలశాన్ సప్రతిమాన్ సవస్త్రాన్నిధాయ। మంటపస్య దక్షిణభాగే కనకవర్తిసహిత కాంస్యపాత్రే దీపారాధనం కుర్యాత్॥ తత్రగోఘృతం నిధాయ॥ కాంస్యపాత్రాభావే మృణ్మయపాత్రే దీపారాధనంకుర్యాత్॥

మంత్రః॥ఓమ్॥ ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదో ఉపఘ్నన్నిరృతింమమ। పశూగ్ శ్చమహ్యమావహ జీవనంచ దిశోదిశ॥ జ్యోతిష్మతీంత్వాసాదయామి...సర్వస్మైస్వాహా॥ ప్రణమ్య॥ పునస్సంకల్ప్య॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ...శ్రీఉమామహేశ్వర ప్రీత్యర్థం। అష్టోత్తరశతదాన వ్రతోద్యాపనాంగ ప్రతిమాశోధనాదికం కరిష్యే॥ శ్లో॥ దధిసర్పిర్మధుక్షీరైః శర్కరేణఫలైస్సహ । ప్రక్షాళనంప్రకుర్వీత ప్రతిమాంశోధనే తతః॥ మంత్రః॥ ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వత స్సోమవృష్ణియమ్ । భవావాజస్య సంగథే॥ దధిక్రావ్ణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్యవాజినః। సురభినో ముఖాకరత్ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్ ॥ శుక్రమసిజ్యోతిరసి తేజోఽసిదేవోస్సవితోత్పునా త్వచ్ఛిద్రేణపవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః॥ మధువాతాఋతాయతే మధుక్షరంతిసింధవః।మాధ్వీర్నస్సంత్వోషధీః। మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ంరజః। మధు

ద్వార స్తునఃపితా। మధుమాన్నో వనస్పతి ర్మధుమా గ్ం అస్తుసూర్యః। మాధ్వీర్గావో భవంతునః॥ తాశ్శర్కరా అభవన్। తచ్ఛర్కరాణాగ్ం శర్కరత్వమ్ ॥ వజ్రో వై శర్కరాః । పశురగ్ని ర్యచ్ఛర్కరాభిరగ్నిం పరిమినోతి వజ్రేణై వాస్మై పశూన్పరిగృహ్ణాతి। తస్మాద్వజ్రేణ పశవః పరిగృహీతాః। తస్మాత్ స్థేయాన స్థేయసో నోపహరతే త్రిసప్తాభిః పశు కామస్య॥ ఓం ఆపోహిష్ఠామయోభువః । తానఊర్జేదధాతన। మహే రణాయ చక్షసే। యోవశ్శివతమోరసః। తస్యభాజయతేహనః। ఉశతీరివ మాతరః । తస్మాఅరంగమామవః । యస్యక్షయాయ జిన్వథ। ఆపో జనయథాచనః॥ ఇతి పంచామృతేన శుద్ధోదకేన ప్రక్షాళ్య॥ఆదౌ గణపతి మావాహ్య॥ శ్లో॥ ఉత్తమా గణనాథస్య పూజాసంపత్కరీశుభా। భక్తాభీష్టప్రదాతస్మాత్ ధ్యాయే త్తంవిఘ్ననాయకమ్॥ మంత్ర॥ ఓం॥ గణానాం త్వా ... సాదనమ్॥ గణాధిపతిమా ... మి॥ అథపీఠపూజాం కరిష్యే॥ ప్రాగ్ద్వారేద్వారశ్రియైనమః । ధాత్రేనమః । విధాత్రేనమః। దక్షిణద్వారే ద్వారశ్రియైనమః॥ చండాయనమః। ప్రచండాయనమః॥ పశ్చిమద్వారే ద్వారశ్రియైనమః। జయాయనమః। విజయాయనమః॥ ఉత్తరద్వారే ద్వారశ్రియైనమః । బలాయనమః । ప్రబలాయనమః మధ్యే। చిచ్ఛక్త్యైనమః। సత్వాయనమః। రజసేనమః । తమసేనమః। పత్రేభ్యోనమః। కేసరేభ్యోనమః। తన్మధ్యేకర్ణికాయైనమః । తన్మధ్యే దశకళాత్మనే వహ్నిమండలాయనమః। వహ్నిమండలాధిపతయే బ్రహ్మణేనమః। తన్మధ్యేద్వాదశకళాత్మనే సూర్యమండలాయనమః । సూర్యమండలాధిపతయే విష్ణవేనమః । తన్మధ్యేషోడశకళాత్మనే చంద్రాయ నమః। చంద్రమండలాధిపతయే సర్వేశ్వరాయనమః। తన్మధ్యేసౌవర్ణ మంటపాయనమః । తన్మధ్యేసహస్రదళపద్మాయనమః । తన్మధ్యేకల్ప వృక్షాయనమః। తన్మూలేనవరత్నఖచిత సింహాసనాయనమః॥

అథ ప్రతిమారాధనమ్.

శ్లో॥ జ్వాలామాలాపరివృతం వహ్నిమణ్డలమధ్యగమ్ ।
ధ్యాయేత్కళా దశయుతం శక్తిధారిణమీశ్వరమ్॥

మం॥ ఓం॥ కద్రుద్రాయప్రచేతసే....హృదే॥ శ్రీరుద్రమావాహయామి॥ శ్లో॥ గౌరీంసువర్ణవర్ణాభాం స్వర్ణపద్మసువాసినీమ్ । పాశాఙ్కుశధరాంభాతి ధరాంచశివవల్లభామ్॥ మం॥ ఓమ్॥ గౌరీమిమాయసలిలానితక్షత్యేకపదీ ద్విపదీ.....వ్యోమన్॥ గౌరీమా...మి॥

శ్లో॥ ఆగచ్ఛదేవదేవేశ లక్ష్మ్యాసహజనార్దన । ఇమాంమయాకృతాం పూజాంగృహాణసురపూజిత॥ మంత్రః॥ ఓమ్ నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయధీమహి॥ తన్నోవిష్ణుఃప్రచోదయాత్ ॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణం సాంగం...శ్రీలక్ష్మీనారాయణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ తతః బ్రహ్మమంటపే బ్రహ్మకలశమావాహ్య॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణంరక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రంజగత్ప్రభుమ్। అక్షస్రక్కుండికాభీతివరపాణింవిచింతయే॥ మంత్రః॥ బ్రహ్మదేవానాం పదవీః కవీనామృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణామ్ । శ్యేనోగృధ్రాణాగ్ స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్ర మత్యేతిరేభన్ ॥ బ్రహ్మాణం సాంగం...మి॥ అథ ఇన్ద్రాద్యష్టదిక్పాలకానావాహ్య॥ శ్లో॥ ఇన్ద్రోఽమరావతీనాథః శచీదేవ్యాస్తునాయకః। వజ్రాయుధశ్చ ప్రాచీశః తస్యచైరావతోగజః॥ మంత్రః॥ఓమ్॥ ఇన్ద్రంవోవిశ్వతస్పరి... కేవలః।ఇన్ద్రంలోకపాలకమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥ శ్లో॥ అగ్నిస్తేజోవతీవాసీ స్వాహాదేవ్యాఃప్రియఃపతిః । మేషయానశ్శక్తిధరః దిశ్యాగ్నేయ్యాం ప్రతిష్ఠితః॥ మంత్రః॥ ఓమ్॥ అగ్నిం దూతంవృణీమహే ...సుక్రతుమ్ ॥ అగ్నిం లోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ యమస్సంయమనీనాథః శ్యామలాయామనః ప్రియః । దండభృన్మహిషారూఢో దక్షిణస్యాం దిశిస్థితః॥ మంత్రః॥ ఓమ్॥ యమాయ సోమగ్ం...అరంకృతః॥ యమం లోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ కృష్ణాంగనాపురంయస్య దీర్ఘాభార్యానరోహయః । శస్త్రంకుంతోనిరృతిశ్చ నైరృత్యాందిశిసంస్థితః॥ మం॥ ఓమ్॥ మాషుణః పరా...తృష్ణయాసహ॥ నిరృతిం లోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ పురీశ్రద్ధావతీయస్య ప్రియభార్యాచకాళికా । నక్రవాహః పాశధరోవరుణః పశ్చిమేశ్వరః॥ మం॥ ఓమ్॥ ఇమంమే వరుణ

...చకే॥ వరుణంలోకపా...మి॥ శ్లో॥ వాయుర్గంధవతీనాథః కించ తస్యాంజనాప్రియా। సారంగవాహోధ్వజభృత్ వాయవ్యాందిశివర్తతే॥ మం॥ ఓమ్॥ తవవాయువృ...వృణీమహే ॥ వాయుం లోకపా... మి॥ శ్లో॥ కుబేరశ్చాలకాయాంతు చిత్రరేఖాప్రియాంగనా । సోమో వాహః ఖడ్గధరః ఉదీచ్యాందిశివర్తతే॥ మం॥ ఓమ్॥ సోమోధేనుగ్ం ...దస్మై॥ కుబేరం లోకపాలక ... మి॥ శ్లో॥ యశోవతీశఈశానః పార్వతీపరమేశ్వరః । ఈశాన్యాందిశిసంభాతి వృషారూఢస్త్రిశూలభృత్॥ మం॥ ఓమ్॥ తమీశానం జగత...స్వస్తయే॥ ఈశానం లోకపా...మి॥ శ్లో॥ ఉత్తుంగవృషభారూఢం పద్మపత్త్రాయతేక్షణమ్। క్షేత్రపాలమహంవన్దే సర్వారిష్టస్యశాన్తయే॥ మం॥ ఓమ్॥ క్షేత్రస్యపతినా వయగ్ం...దృశే॥ క్షేత్రపాలకమావా...మి॥ శ్లో॥ అభీష్టమభయం శీఘ్రం మనసాచిన్తయన్నపి। పూజయేత్సర్వకార్యేషు గృహేచజయసిద్ధయే॥ మం॥ ఓమ్॥ యతఇన్ద్రభయామహే...జహి ॥ అభయంకరమా...మి॥ శ్లో॥ ఊర్ధ్వస్థితంమహాకాయం అన్తరిక్షేమరుత్పథే। పూజయేద్భక్తియుక్తంచ మనోగతవిధాయినమ్॥ మం॥ ఓమ్॥ ఊర్ధ్వఊషుణ...మహే॥ ఊర్ధ్వపురుషమా...మి॥ శ్లో॥ చిత్రవర్ణాంధరాం సౌమ్యాం సర్వసస్యాలయాం శుభామ్। చింతయేద్భక్తిమాన్నక్త బలయుక్తకరాంబుజామ్॥ మం॥ ఓమ్॥ స్యోనాపృథివీ...థాః ॥ పృథివీమా...మి॥ శ్లో॥ మానదణ్డాంకరాబ్జేన నహస్తంభూమిశోధకమ్ । వన్దేఽహంవాస్తుపురుషం శయానంశయనేశుభే॥ మం॥ ఓమ్॥ వాస్తోష్పతే ప్రతిజా + దే॥ వాస్తుపురుషమా...మి॥ శ్లో॥ గరుత్మద్వాహనారూఢం శంఖచక్రధరంహరిమ్। పీతామ్బరంహృదిధ్యాయే త్సర్వాభీష్టస్యసిద్ధయే॥ మం॥ ఓమ్॥ ఇదం విష్ణు...సురే॥ శ్రీవిష్ణుమా...మి॥ శ్లో॥ క్షీరాబ్ధిపుత్త్రికే దేవి సర్వదేవసుపూజితే । మత్పూజాం గృహ్యతాం దేవి సుస్థిరేకమలాసనే॥ మం॥ ఓమ్॥ సక్తుమివతిత...వాచి॥ లక్ష్మీమా...మి॥ పునస్సంకల్ప్య॥ తతః పురుషసూక్తవిధానేన షోడశోపచారై రభ్యర్చ్య॥

అథ దానాని.

శ్లో॥ గోభూతిలహిరణ్యాజ్య వాసోధాన్యగుడానిచ ।
రౌప్యంలవణమిత్యాహు ర్దశదానాః ప్రకీర్తితాః॥

ఆచమ్య + + + ర్థం అష్టోత్తరశతదానానికరిష్యే ॥ తదంగ
బ్రాహ్మణ పూజాంచకృత్వా॥

గోదానఫలం స్వర్గలోకప్రాప్తిః.

శ్లో॥ గవామంగేషుతిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశ ।
తస్మాదస్యాఃప్రదానేన ప్రియతాంకమలాపతిః॥

అథ భూదానం విశేషఫలమ్.

శ్లో॥ సర్వసస్యాశ్రియాభూమి ర్వరాహేణసముద్ధృతా ।
అనంతపుణ్యఫలదా శాశ్వతైశ్వర్యదాసదా॥
తస్మాదస్యాఃప్రదానేన ప్రియతాంగిరిజాపతిః॥ శివలోకప్రాప్తిః॥

తిలదానమ్॥ శ్లో॥ తిలాఃపాపహరానిత్యం విష్ణోర్దేహసముద్భవాః।
తిలదానాదసహ్యంమే పాపంనుదరమాపతే॥ ఫలం విష్ణులోకప్రాప్తిః।
హిరణ్యదానమ్॥ శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసోః ।
తస్మాదస్యప్రదానేన అగ్నేపాపంవ్యపోహయ॥ అగ్నిలోకప్రాప్తిః॥
ఆజ్యదానమ్॥ శ్లో॥ కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితమ్।
దేవానామాజ్యమాహారం శక్రపాపంనుదాశు మే॥ ఇంద్రలోకప్రాప్తిః॥
వస్త్రదానమ్॥ శ్లో॥ శీతవాతోష్ణసంత్రాణం లజ్జాయారక్షణంపరం।
దేహాలంకరణంవస్త్రం సర్వపాపహరంశుభమ్॥ తస్మాద్వస్త్ర
ప్రదానేన శుభంయచ్ఛంతువైసురాః॥ సర్వదేవప్రీతిః॥
ధాన్యదానమ్॥ శ్లో॥ ధన్యంకరోతిదాతార మిహలోకేపరత్రచ।సంపూ
ర్ణధాన్యశకట దానాన్మోక్షప్రదంశుభమ్ ॥ తస్మాద్ధాన్యప్రదా
నేన ప్రియంతాంలోకనాయకాః॥ ఇంద్రాదిలోకప్రాప్తిః॥

గుడదానమ్॥ శ్లో॥ రుచోర్యరసానాంప్రవర స్సవేక్షురసోత్తమః।మమ తస్మాత్పరాంలక్ష్మీం దదాతుగుడసంజ్ఞిక॥ లక్ష్మీప్రాప్తిః॥

రజితదానమ్॥ శ్లో॥ పితౄణాంవల్లభంయస్మా ద్విష్ణోశ్శైవశంకరస్యచ। రజితంపాహినస్తస్మా దుఃఖసంసారసాగరాత్ ॥ తస్మాద్రజత దానేన తుష్యంతుపితరస్సదా॥ పితృప్రీతికరమ్॥

లవణదానమ్॥ శ్లో॥ రసానామగ్రజంశ్రేష్ఠం లవణంబలవర్ధనమ్।ఆయుః ప్రీతిప్రదంనిత్య మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ వరుణలోకప్రాప్తిః॥

ఇతి దశదానాని. ౧౦.

అథ షోడశదానాని.

శ్లో॥ కన్యాకనకదాసీచ శకటాశ్వగజాగృహమ్। లాంగలంకాలపురుషం కాలచక్రంతథాక్షితిః॥ మేషశ్చమహిషీచైవ శయ్యాచోభయతోముఖీ। తిలపర్వతవిజ్ఞేయా మహాదానానిషోడశ॥

కన్యాదానమ్॥ శ్లో॥ కన్యాంకనకసంపన్నాం కనకాభరణైర్యుతామ్।
దాస్యామివిష్ణవేతుభ్యం బ్రహ్మలోకజిగీషయా॥
కన్యేమమాగ్రతోభూయాః కన్యేమేదేవిపార్శ్వయోః।
కన్యేమేసర్వతోభూయా స్త్వద్దానాన్మోక్షమాప్నుయాత్ ॥
విశ్వంభరాఃపంచభూతా స్సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః।
ఇమాంకన్యాంప్రదాస్యామి పితౄణాంతారణాయవై।
ప్రయతోహంప్రయచ్ఛామి ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥
ఫలంవిష్ణులోకప్రాప్తిః॥ బ్రహ్మలోకప్రాప్తిశ్చ॥

సువర్ణదానమ్॥ శ్లో॥ సువర్ణంసర్వపాపఘ్నం మేరుపర్వతసంభవమ్। తస్యదానేనమేపాప శాంతిరస్తురమాపతే॥ విష్ణులోకప్రాప్తిః॥

దాసీదానమ్॥ శ్లో॥ దాసీయంప్రత్యహంగేహే మార్జనాదిక్రియాకరీ। సంప్రదానేనచైవస్యా స్సుఖసంపత్సదాస్తుమే॥ ఐశ్వర్యావాప్తిః॥

శకటదానమ్॥ శ్లో॥ శకటంసర్వదైవత్యాం ఖారీధాన్యసమన్వితమ్। విష్ణు
ప్రియకరంపాప శాంతిరస్తురమాపతే॥ విష్ణులోకప్రాప్తిః॥

అశ్వదానమ్॥ శ్లో॥ అశ్వోహివాహనంభానోః కారణంహిశతక్రతోః।
అశ్వదానేనగంధర్వ లోకప్రాప్తిస్సదాస్తుమే।గంధర్వలోకప్రాప్తిః॥

గజదానమ్॥ శ్లో॥ ఐరావతచతుర్దంత గజానాంనాయకోహ్యసి।
దిగ్దంతీనాంపూజ్యతమో పాపంకుప [illegible]
సుప్రతీకగజేంద్రత్వం సరస్వత్యాభిషేచితః।
ఇంద్రస్యవాహనశ్రేష్ఠ స్సర్వ [illegible]
గజేంద్రమత్తమాతంగ రిపుసైన్యవినాశక।
తవదానేనమేపాపం నశ్యంకర [illegible] ప్రాప్తిః॥

గృహదానమ్॥ శ్లో॥ ఇదంగృహంగృహాణత్వం [illegible] యుతం।
తేనదానేనమహతా మమసంతు [illegible]

లాంగలదానమ్॥ శ్లో॥ బలరామప్రియకరం [illegible]
త [illegible] లాంగలదానేన ప్రియతా [illegible]

కాలపురుషదానమ్॥ శ్లో॥ [illegible]
తమ్। [illegible] పూజా [illegible]
దానేనమేసర్వ [illegible]॥

కాలచక్రదానమ్॥ శ్లో॥ [illegible]
కాలచక్ర [illegible]

భూదానమ్॥ శ్లో॥ [illegible]
[illegible]॥

మేషదానమ్॥ శ్లో॥ [illegible]
అజదానేనమే పాపం [illegible]॥

మహిషీదానమ్॥ శ్లో॥ [illegible] యమ
సల [illegible] యమ
వాహనస్యమహిషం మృత్యు [illegible]। [illegible]
హరాంనిత్యం దాస్యేమృత్యుంనుదాతుమే। యమప్రీతిః॥

శయ్యాదానమ్. శ్లో॥ యథానకృష్ణశయనం శూన్యంసాగరకన్యయా। మమాప్యశూన్యాశయ్యాస్తు మమజన్మనిజన్మని॥ సుఖదంశయనంయస్మాత్కేశవస్యప్రియంసదా। దానేనానేనసౌభాగ్యం సర్వదాస్తురమాపతే॥ కృష్ణప్రీతికరం గోలోకావాప్తిః॥

ఉభయతోముఖీగోదానమ్. శ్లో॥ సాలంకృతాంగృహాణేమాం దదామ్యుభయతోముఖీమ్। విష్ణురూపద్విజశ్రేష్ఠ తారిహిమాం భవసాగరాత్॥ విష్ణులోకప్రాప్తిః॥

తిలపర్వతదానమ్. శ్లో॥ తిలపర్వతస్సవిజ్ఞేయో విష్ణుదేహసముద్భవః। తిలపర్వతదానేన పాపశాంతిర్భవేన్మమ॥ విష్ణులోకప్రాప్తిః॥

ఇతి షోడశమహాదానాని. ౧౬॥

—♦ అథ నానావిధవిశేషదానాని ♦—

పీతవస్త్రదానమ్. శ్లో॥ పీతాంబరం మహాపుణ్యం దేవానాం పరమంప్రియమ్॥ దానేనానేన మేపాపశాంతిరస్తు రమాపతే॥ విష్ణులోకప్రాప్తిః॥ ౧॥

రక్తవస్త్రదానమ్. శ్లో॥ రక్తవస్త్రం మహాపుణ్య మాదిత్యస్యప్రియంసదా। శుభదంసర్వలోకానా మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ సూర్యలోకావాప్తిః॥ ౨॥

కృష్ణవస్త్రదానమ్. శ్లో॥ కృష్ణవాసఃప్రియంమృత్యోస్సర్వానిష్టనివారకమ్। మృత్యునాశకరం పుణ్యమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ మృత్యుపరిహారణదానమ్॥ 3॥

నీలవస్త్రదానమ్. శ్లో॥ మనోహరంనీలవస్త్రం బలరామప్రియంసదా। ఆయుర్వర్ధయమేనిత్య మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ర విష్ణుప్రీతికరమ్॥ శ్లో॥ షణ్ముఖస్యప్రియంవస్త్రం చిత్రవర్ణంమనోహరమ్। చిత్రవస్త్రప్రదానేన స్కందపాపంవ్యపోహయ॥ సుబ్రహ్మణ్యప్రీతిః॥ ౪॥

ఊర్ణవస్త్రదానమ్ (ధావళి.) శ్లో॥ ఊర్ణజంపరమంపుణ్యం సర్వలోక

ప్రియంశుభమ్।సదాపవిత్రంపరమ మతీవహిమనాశనమ్॥ తస్మా
దూర్ణజదానేనప్రియతాం పద్మసంభవః॥సత్యలోకావాప్తిః॥ ౬
చిత్రకంబళ(శహలు)దానమ్॥శ్లో॥హిమనాశకరంపుణ్యాం కంబళంబలవర్ధ
నమ్ । దానేనానేనవై యస్మాత్పరితుష్యతు శంకరః ॥
శివప్రీతికరమ్॥ శివలోకప్రాప్తిశ్చ ॥ ౭॥
పట్టవస్త్రదానమ్. శ్లో॥ క్రిమిజంత్వంబరంపుణ్య మటవీద్రుమసంభవమ్।
విష్ణుప్రియకరం యస్మాదతస్తుష్టిప్రదోభవ॥ విష్ణులోకావాప్తిః॥
ఇతినానావిధ విశేషదానాని.౮॥ఏతావత్పర్యంతం॥౨౮॥

—♦ అథ నానావిధ ధాన్యదానాని ♦—

అథవ్రీహిదానమ్. శ్లో॥ బ్రహ్మణానిర్మితాః పూర్వంవ్రీహయోయజ్ఞ
సాధనాః। అనేనవ్రీహిదానేన తుష్యతాంకమలాపతిః॥ ఏతద్దా
నప్రభావేన మమసంతుమనోరథాః ॥ విష్ణుప్రీతికరం వ్రీహి
ధాన్యదానమ్॥
తండులదానమ్. శ్లో॥ వ్రీహిజాస్తండులాశ్శుద్ధాః పితృదేవద్విజప్రియాః
దానేనానేనమేసంతు సర్వకామాశ్చసంపదః॥ ఏతత్తండులదా
నేన ప్రియతాంకమలాపతిః॥ విష్ణుప్రీతికరం॥
గోధుమదానమ్. శ్లో॥ ధాన్యచూడామణిర్జంబూ ద్వీపేగోధూమసంజ్ఞి
కః । తస్మాద్గోధుమదానేన ప్రీయతాంగ్రహరాట్ప్రభుః॥
సూర్యలోకావాప్తిః॥
కోద్రవదానమ్. శ్లో॥ కోద్రవానిర్మితా దేవై ర్బ్రహ్మణాపరమేష్ఠినా ।
తస్మాత్కోద్రవదానేన ప్రియతాంపద్మసంభవః ॥ బ్రహ్మ
లోకావాప్తిః॥
లంకధాన్యదానమ్. శ్లో॥ పాపవిధ్వంసకాలంకా స్సర్వరోగవినాశకాః।
లంకాధాన్యప్రదానేనలక్ష్మీర్యచ్ఛతిసంపదః॥ లక్ష్మీప్రీతికరమ్॥
మసూరికాదానమ్. శ్లో॥ మసూరాఃపుష్టిదాలోకే బ్రహ్మణానిర్మితాః
పురా। మసూరికాప్రదానేన ప్రీయతాంనైసదాశివః॥
శివప్రీతికరమ్॥

యావనాళదానమ్. శ్లో॥ యావనాళాబలకరా కాంతిపుష్టిబలప్రదాః ।
దానేనానేనభగవా న్ప్రియతాంపరమేశ్వరః ॥ శివప్రీతికరమ్॥

ప్రియంగుధాన్యదానమ్. శ్లో॥ప్రియంగవః ప్రియతమా యజ్ఞాంగాయజ్ఞ
సాధనాః । తస్మాత్ప్రియంగుదానేన ప్రియతాంభగవానజః॥
బ్రహ్మప్రీతికరమ్॥

మాషధాన్యదానమ్. శ్లో॥ యస్మాద్దేవహితార్థాయ విష్ణుదేహసము
ద్భవాః॥ పితృప్రీతికరామాషా బలపుష్టివివర్ధనాః ॥ తస్మాన్మా
షప్రదానేన తుష్యంతుపితరస్సదా ॥ పితృప్రీతికరమ్॥

ముద్గధాన్యదానమ్. శ్లో॥ ముద్గాఃపాపహరానిత్యం ప్రియాశ్చపరమేష్ఠి
నః। తస్మాన్ముద్గప్రదానేన మమసంతుమనోరథాః॥
బ్రహ్మప్రీతికరమ్॥

యవధాన్యదానమ్. శ్లో॥ బ్రహ్మణానిర్మితాఃపూర్వం యజ్ఞార్థంబ్రహ్మ
విత్తమాః। అనేనయవదానేన ప్రియతాంశంకరస్స్వయమ్॥
శివప్రీతికరమ్.

చణకదానమ్. శ్లో॥ గోవర్ధనాద్రిధరణేచణకా హరిరక్షితాః । సర్వ
పాపహరానిత్య మతశ్శాంతిప్రదాస్స్మృతాః ॥ తస్మాచ్చణక
దానేన ప్రియతాంరుక్మిణీపతిః॥ కృష్ణప్రీతికరమ్॥

కుళుత్థదానమ్. శ్లో॥ అగ్నిగర్భోద్భవాస్సామ్యా బలారోగ్యయశః
ప్రదాః। తస్మాత్కుళుత్థదానేన చాగ్నిస్తుష్యతుపావకః॥
అగ్నిప్రీతికరమ్॥

నిష్పావధాన్యదానమ్. (అనుములు)

శ్లో॥ నిష్పావాస్సర్వజంతూనాం బలారోగ్యవివర్ధనాః ।
తేననిష్పావదానేనప్రియతాంభగవానజః॥బ్రహ్మప్రీతికరమ్॥

బర్బరధాన్యదానమ్. (బొబ్బర్లు)

శ్లో॥ బర్బరాస్సర్వజంతూనాం బలారోగ్యవివర్ధనాః।
లక్ష్మీవినిర్మితాఃపూర్వం తస్మాల్లక్ష్మీప్రదాస్స్మృతాః ॥
తస్మాత్ బర్బరదానేన భవంతిసర్వసంపదః॥ లక్ష్మీప్రపంచ ॥

శ్యామాకధాన్యదానమ్. శ్లో॥ శ్యామాకాస్తుసదాపుణ్యాః బ్రహ్మణా నిర్మితాఃపురా। శ్యామాకధాన్యదానేన శాంతింకుర్యుస్సదా సురాః॥ సర్వదేవప్రీతికరమ్॥

నవనీతపాత్రదానేన ప్రియతాంకమలాపతిః॥ విష్ణులోకావాప్తిః॥

దధిదానమ్. శ్లో॥ దధిక్షీరోద్భవం దేవ పిత్రూణాంతృప్తికారణమ్।

తస్మాద్దధిప్రదానేన సర్వేదేవాముదంయయుః॥ సర్వదేవప్రీతికరమ్॥

క్షీరదానమ్. శ్లో॥ ప్రాణినాంజీవనంక్షీరం పితృదేవప్రియంసదా।

శాంతిపుష్టిప్రదంనిత్యం తుష్యంతుపితరస్సదా॥ పితృప్రీతికరమ్॥

తక్రదానమ్. శ్లో॥ తక్రందధిసముద్భూతం ప్రాణినాంశాంతిదంపరమ్।

తస్మాత్తక్రప్రదానేనతుష్యంత్వింద్రాది దేవతాః।సర్వదేవప్రీతిః

మండదానమ్. మీగడ.

శ్లో॥ మండంపాపహరంపుణ్యం క్షీరోత్థమమృతంమహత్।

తస్మాన్మండప్రదానేన సర్వేదేవాముదంయయుః॥సర్వదేవప్రీతిః

అన్నదానమ్. శ్లో॥ అన్నంబ్రహ్మమయం సాక్షాల్లోకానాంప్రాణరక్షకం॥

అన్నదానేనవైకామాన్ముక్తింయచ్ఛంతి దేవతాః॥ సర్వదేవప్రీతిః॥

జలదానమ్. శ్లో॥ నీరంవిష్ణుమయంనిత్యం జీవనమ్సర్వకారణం।

తస్మాజ్జలప్రదానేన విష్ణుస్తుష్యతుసర్వదా॥ విష్ణులోకావాప్తిః॥

నవనీతదానమ్. శ్లో॥ క్షీరగర్భసముద్భూతం పవిత్రవిష్ణుతుష్టిదమ్

మండపదానమ్. శ్లో॥ సూర్యమండలసంభూతా స్సర్వమంగళదాయకాః। మండపాస్సర్వపాపఘ్నా శ్శాంతింకుర్యుస్సదామమ॥ ఉద్దిష్టదేవతాప్రీతిః॥

కర్ణపత్రదానమ్. శ్లో॥ సౌభాగ్యమణయోలక్ష్మ్యాః ప్రియాగార్యాశ్చ సర్వదా। దానేనాస్యసుఖంశాంతిం సౌభాగ్యత్వంసదాస్తుమే॥ గౌరీలక్ష్మీలోకావాప్తిః॥

తైలదానమ్. శ్లో॥ తైలంపుష్టికరంన్రూణాం లక్ష్మీదంమంగళప్రదమ్। దానేనస్యాత్సదాశాంతి స్సర్వారిష్టప్రణాశనమ్॥ సర్వారిష్టవినాశనం లక్ష్మీప్రదంచ॥

పుష్పదానమ్. శ్లో॥ మనోహరాణిపుష్పాణి సర్వదేవప్రియాణిచ। అతః
పుష్పప్రదానేన సర్వే దేవాముదంయయుః॥సర్వదేవప్రీతికరమ్॥

ఫలదానమ్. శ్లో॥ ఫలంమనోరథఫలం ఫలదాదిసదాన్నృణాం। పుత్ర
పౌత్రాభివృద్ధిర్మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥సర్వదేవప్రీతికరమ్॥

ఛత్రదానమ్. శ్లో॥ వర్షవాతాతపహరం నమునోవినిర్మితమ్।తస్మాచ్ఛ
త్రప్రదానేన సహాశ్శాంతిర్భవేత్ ॥ వరుణలోకావాప్తిః॥

ఉపానహదానమ్. శ్లో॥ ద్విజేంద్రవిష్ణురూపస్త్వం సన్నాతాస్యపనాశక।
ఉపానహౌ ప్రదాస్యామి శిలాకంటకవారణే। పాదసంరక్షణా
ర్థాయ గృహాణాత్వం సుఖాయమే। విష్ణుప్రీతికరమ్।

వ్యజనదానమ్. శ్లో॥ వ్యజనంవాయుదైవత్యం ఘర్మతాపహరంపరమ్।
వ్యజనస్యప్రదానేన శాంతింయచ్ఛ సదాగతిః॥ పుణ్యలోకః॥

దండదానమ్. శ్లో॥ గోసర్వరక్షణార్థాయ నిర్మితో బ్రహ్మణాపురా।
తస్మాద్దండప్రదానేన ప్రియతాంవై సదాశివః॥ శివప్రీతికరమ్॥

చందనదానమ్. శ్లో॥ చందనంసర్వపాపఘ్నం శివార్థం విష్ణునిర్మితం।
శీతలం మృదులంచైవ కస్తూరీ కుంకుమాన్వితమ్ ॥ పన్నీరసై
స్సంయుక్తం సుగంధంచమనోహరమ్। తస్మాచ్చందనదానేన
ప్రియతాంకమలాపతిః॥ విష్ణులోకావాప్తిః॥

చందనకాష్ఠదానమ్. శ్లో॥ కాష్ఠానాముత్తమంశ్రేష్ఠం పుణ్యంమలయ
జం శుభమ్। గంధదానం మహాపుణ్యం శివార్థంవిష్ణునిర్మితం।
గంధకాష్ఠప్రదానేన తుష్యేతాంహరిశంకరౌ॥ హరిహరప్రీతిః॥

శిబికాదానమ్. శ్లో॥ శిబికాసుఖదానిత్యం కుబేరస్యప్రియంకరీ। లక్ష్మీ
ప్రదామనోజ్ఞాచ సర్వైశ్వర్యవివర్ధినీ। సంప్రదానేనవై తస్యా
స్సర్వదాసుఖసంపదః॥ గంధర్వలోకావాప్తిః॥

కస్తూరీదానమ్. శ్లో॥ కస్తూరీభాగ్యదాభవ్యా దేవానాం సుఖదాసదా।
కస్తూరికాప్రదానేన ప్రియతాంరుక్మిణీపతిః॥ కృష్ణప్రీతికరమ్॥

గోరోచనదానమ్. శ్లో॥ రోచనంసర్వపాపఘ్నం విష్ణుప్రియకరంసదా।
గోరోచనప్రదానేన ప్రియతాంగిరిజాపతిః॥ శివప్రీతికరమ్॥

కుంకుమదానమ్ (కుంకుమపువ్వు) తత్ఫలం.

శ్లో॥ కుంకుమంసర్వపాపఘ్నం గిరిజాయాః ప్రియంసదా । సువాసితం మహాపుణ్యం సర్వదేవప్రియంశుభమ్। తస్మాత్కుంకుమదానేన ప్రియతాం చక్రనాయకీ॥ చక్రేశ్వరీలోకావాప్తిః॥

సుగంధాదిద్రవ్యదానమ్. శ్లో॥ సుగంధానిచసర్వాణి దేవార్థంశివనిర్మి సుగంధద్రవ్యదానేన తుష్యేత్సాగిరికన్యకా॥ త్రిపురేశీలోకావాప్తిః॥

కర్పూరదానమ్. శ్లో॥ కర్పూరంరుచిరంభవ్యం సర్వదేవప్రియంసదా। కస్తూరికాప్రదానేన ప్రియతామంబికాపతిః ॥ శివప్రీతికరమ్॥

శివమూర్తిదానమ్. శ్లో॥ బ్రహ్మణాపూజితం పుణ్యం దేవదారువనేపురా। తస్మాల్లింగప్రదానేన ప్రియతామంబికాపతిః॥శివలోకావాప్తిః॥

గణపతిమూర్తిదానమ్. శ్లో॥ విఘ్ననాథోఽతిమేధావీ సర్వవిఘ్ననివారకః । విఘ్నేశమూర్తిదానేన విఘ్నాస్సర్వేశమంయయుః॥ గణేశలోకావాప్తిః॥

సూర్యమూర్తిదానమ్.శ్లో॥ సూర్యఃపాపహరఃపుంసా స్సర్వరోగహరః పరః । సూర్యమూర్తిప్రదానేన ప్రియతాంపద్మినీపతిః॥ సూర్యలోకావాప్తిః॥

చక్రరాజదానమ్. శ్లో॥ చక్రరాజం మహాపుణ్యం విష్ణుబ్రహ్మాదిపూజితమ్। శ్రీచక్రస్యప్రదానేన తుష్యేల్లోకైకనాయికా ॥ దేవీలోకః॥

శ్రీమూర్తిదానమ్. శ్లో॥ సాలగ్రామశిలాచక్రే భువనానిచతుర్దశ।తస్మాచ్ఛ్రీమూర్తిదానేన ప్రియతాంకమలాపతిః॥ విష్ణులోకావాప్తిః॥

లక్ష్మీమూర్తిదానమ్. శ్లో॥ లక్ష్మీఃపాపహరాపూజ్యా సముద్రమథనోద్భవా । విష్ణోఃప్రియంకరీ సాక్షా త్సర్వకామవరేశ్వరీ । తస్మాల్లక్ష్మీప్రదానేన రమాయచ్ఛతిసంపదః॥ లక్ష్మీప్రాప్తిః॥

సరస్వతీదానమ్. శ్లో॥ విద్యాస్వరూపిణీ సాక్షా త్సర్వేషాముపకారిణీ। తస్మాత్సరస్వతీదానా త్పరమాంముక్తిమాప్నుయుః॥ముక్తిప్రదమ్॥

విభూతిదానమ్. శ్లో॥ విభూతిస్సర్వదాపుంసాం ధనధాన్యవివర్ధినీ। మోక్షదా కామదాయస్మా దీశ్వరేణవినిర్మితా। తస్మాద్విభూతిదానేన ప్రీయతాం పార్వతీపతిః॥ శివలోకావాప్తిః॥

రుద్రాక్షదానమ్. శ్లో॥ రుద్రాక్షాశ్శంకరస్యేష్టాః పూజ్యాఃపుణ్యతమా స్మృతాః । ధారణేపూజనేచైవ శివసాయుజ్యదాశ్శుభాః।అతో రుద్రాక్షదానేన ప్రియతాంగిరిజాపతిః॥ శివలోకప్రాప్తిః॥

శ్వేతమృద్దానమ్ (తిరుమణి) శ్లో॥ శ్వేతమృత్స్నమహాపుణ్యా విష్ణు ప్రియకరీనృణామ్ । పాపఘ్నీమోక్షదాతస్మా న్నృద్ధార్యం మనోహరమ్ । శ్వేతమృత్స్నప్రదానేన పాపంనాశయకేశవ॥

విష్ణులోకప్రాప్తిః॥

అథ ఉభయతోముఖీ గోదానమ్.

శ్లో॥ దానమేతత్సమాచక్షే పావనంపరమంమహత్।సమానంసర్వవర్ణానాం గవాందానమనుత్తమం॥ చతుర్వర్గఫలాధారం శృణుత్వం నృపసత్తమ।స్నాత్వాసరసినద్యాంవా పంచగవ్యేనసంయమీ॥ తేనైవ స్నాపయిత్వాగాం పూజయేద్విధివత్తతః।సయవాంశ్చతిలాన్ హుత్వా పంచగవ్యఘృతాన్వితాన్ ॥ హుత్వావ్యాహృతిభిశ్చాత్రి మూలమంత్రేణవాథవా । అష్టోత్తరసహస్రంతు శతంవాగాఃప్రదాపయేత్॥ సోపస్కారాంసవత్సాంచ ఘంటాభరణభూషితామ్।గంధైర్హరిద్రాపిష్టైశ్చ ముఖంసంపూజయేత్తతః॥ అగ్రపాదాదికాంగాని ప్రక్షాళ్యచ శుభోదకైః।ఆగావఇతిమంత్రేణ గాయత్ర్యావాప్రపూజయేత్॥ స్థానేషు తేషు గంధాంశ్చ ప్రదద్యాత్సంత్రితఃక్రమాత్।అక్షతానథపుష్పాణి ప్రక్షిపేచ్ఛ్రద్ధమానసః॥ సర్వగంధసమాయుక్తం మిందాద్రిసురవందితమ్। సరప్తేగోగృహాణేదం ధూపంమంగళకారకమ్ ॥ ఆనందకృత్సర్వలోకే దేవానాంచసదాప్రియే।గౌఃపాహిత్వంజగన్మాత శ్రీపోయం ప్రతిగృహ్యతాం॥ ఆచ్ఛాదనంగవేదద్యా త్సవ్యంశుభ్రంసునిర్మలమ్ । సురభిర్వస్త్రదానేన ప్రియతాంపరమేశ్వరీ॥ సురభిత్వంజగన్మాత ర్దేవివిష్ణుపదేస్థితా। సర్వదేవమయోగ్రాసః మయాదత్తమిదంగ్రస॥ దంతేషు మౌక్తికం దద్యాల్లలాటేతామ్రపట్టకమ్।ఉరస్యేవతుసిందూరంఅపానేచ ఘృతం మధు॥ హృదయేచందనం దద్యా జ్జంఘయో రిక్షుఖండకమ్ । స్వర్ణశృంగీం రౌప్యఖురాం ముక్తావాలవిభూషితాం॥ వస్త్రచ్ఛన్నాంచదాత

వ్యాదోహనం కాంస్యపాత్రికం। బ్రాహ్మణం పూజయిత్వాతు విష్ణుభక్తం
విమత్సరం॥ గంధమాల్యాదిభిశ్చైవ వస్త్రాలంకారభూషణైః। గావస్సు
రభయోనిత్యం గావోగుగ్గులుగంధకాః॥ గావఃప్రతిష్ఠా భూతానాం
గావస్స్వస్త్యయనం మహత్। అన్నమేవ పరంగావో దేవానాం హవి
రుత్తమః॥ భవనంసర్వలోకానాం రక్షంతిచవహంతిచ। హవిషామంత్ర
పూతేన తర్పయంత్యమరాన్ హియర్గాన్ ॥ ఋషీణామపిహోత్రాణాం
గావోహోమేప్రతిష్ఠితాః। సర్వేషామపిభూతానా మాధారాయచ
దీక్షితాః॥ శృంగాభ్యాంచైవ స్కంధాభ్యాం పుచ్ఛాయూరాంగేభ్యఏవచ।
సర్వేషామపి జంతూనాం గావశ్శరణ ముత్తమమ్॥ పవిత్రంపరమం
గావో గావోమంగళ ముత్తమమ్। నమోగోభ్యశ్శ్రీమతీభ్య స్సౌరభే
యీభ్యఏవచ॥ నమోబ్రహ్మసుతాభ్యశ్చ పవిత్రాభ్యో నమోనమః।
గావోమమాగ్రతస్సంతు గావోమేసంతుపృష్ఠతః। గావోమే హృదయే
సంతు గవాంమధ్యేవసామ్యహమ్। యాలక్ష్మీస్సర్వభూతానాం యాచ
దేవేష్వవస్థితా। ధేనురూపేణ సాదేవీ మమశాంతిం ప్రయచ్ఛతు॥
ప్రాఙ్ముఖీంగామవస్థాప్య సవత్సాంచసుపూజితాం। పుచ్ఛదేశేతుదాతాన్య
స్స్యాత్తోబద్ధశిఖోభవేత్॥ ఉదఙ్ముఖస్తువిప్రస్స్యాత్త్రిలక్షణలక్షితః।
ఆజ్యపాత్రేకరేకృత్వా కనకేనసమన్వితం॥ తస్మిన్పుచ్ఛంప్రతిష్ఠాప్య
ఘృతసిక్తంప్రగృహ్యచ। సతిలంవిప్రహస్తేతం యుక్తదత్తే ప్రదక్షిణం।
సాగరాంత మహీదాన ఫలంప్రాప్య లభేత్సుఖమ్॥

ఉభయతోముఖీ గోదానప్రయోగః.

ఏవంగుణ... శుభతిథౌ ధర్మపత్నీసమేతస్య మమ ఆయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థ మస్మాకం సకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్య విజయధైర్య అభయ
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ
పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం మమేహజన్మని పూర్వజన్మని జన్మాంతర కృతమహా
పాతకోపపాతకాది సమస్తపాపక్షయద్వారా శాశ్వత స్వర్గలోక ఫలా
వాప్త్యర్థం భగవత్పాదారవింద భక్తియోగప్రాప్త్యర్థం జ్ఞానవైరాగ్య
సిద్ధ్యర్థం తద్వారా శాశ్వతమోక్షఫలప్రాప్త్యర్థం మత్స్యపురాణోక్త

ప్రకారేణ షోడశమహాదానాంతర్గత ఉభయతోముఖీ గోదానాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ తదాదౌశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్య ఇతిసంకల్ప్య॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నపరిసమాప్త్యర్థం గణపతిపూజాం కరిష్యే ॥ ఆదౌ సంకల్పాత్పూర్వం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యాది దశవిధస్నానానికృత్వా ధౌత వస్త్రేధృత్వా తేన ప్రకారేణగాంస్నాపయిత్వా పత్న్యాసహగణపతి పూజాంకృత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా పునః ప్రాణానాయమ్య ఉభయతోముఖీ గోదానాంగభూతహోమార్థమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే॥ అగ్నేరుపసమాధానాద్యగ్ని ముఖాంతంకృత్వా హోమార్థం పంచ ఋత్విగ్వరణం కృత్వా ఆజ్యసిక్తతిలసహితయవైః పంచగవ్య సహిత ఘృతేనవ్యాహృతిభిరాగావ ఇతి మూలమంత్రేణవా అష్టోత్తర సహస్ర మష్టోత్తరశతంవా హుత్వాజయాది పరిషేచన ప్రణీతామ ర్జనాంతం కృత్వా తతః గోపూజాం కుర్యాత్॥

—(*) గోపూజా. (*)—

ఆచమ్య...ఏవంగుణ... శుభతిథౌ ... ధర్మపత్నీ సమేతస్య ...ర్థం గోపూజాం కరిష్యే॥ ఆదౌ కలశపూజాదికం కుర్యాత్।

శ్లో॥ నమోగోభ్యశ్శ్రీమతీభ్య సౌరభే[illegible]వచ।
నమోబ్రహ్మసుతాభ్యశ్చ పవి[illegible]భ్యో నమోనమః।
గోదేవతాయైనమః॥ ధ్యా[illegible]మి ధ్యా[illegible] సమర్ప[illegible]మి॥

శ్లో॥ సౌరభే[illegible] నమస్తుభ్యం సర్వ[illegible]సంయుతే।
ఆవాహ[illegible] దేవి త్వాం [illegible] కారిణే।
గోదేవతాయైనమః॥ [illegible] సమర్ప[illegible]మి॥

శ్లో॥ సూ[illegible] నవరత్నవిభూషితమ్।
రత్నసింహ[illegible] స్వీకురు[illegible] నే॥
గోదేవతాయైనమః॥నవరత్నఖచితసింహాసనంసమర్పయామి॥

శ్లో॥ సువాసితంజలంరమ్యం సర్వతీర్థసముద్భవమ్।
పాద్యార్థముదకం దేవి స్వీకురుష్వవరాననే॥
గోదేవ...నమః॥ పాద్యం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ శుద్ధోదకంచపాత్రస్థం గంధపుష్పాదిమిశ్రితమ్।
అర్ఘ్యం దాస్యామహం దేవి గృహాణసురపూజితే॥
గో దేవతాయైనమః। అర్ఘ్యం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ సువర్ణకలశానీత చందనాగరుసంయుతమ్।
గృహాణాచమనం దేవి మయాదత్తం శుభప్రదమ్॥
గో దేవ...నమః। ఆచమనీయం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ పయోదధిఘృతోపేతం శర్కరామధుసంయుతమ్।
పంచామృతస్నానమిదం గృహాణపరమేశ్వరి॥
గో దేవ...నమః। పంచామృతస్నానం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ [illegible] నదిభ్యః [illegible] వాస్రితః।
మయా [illegible] స్నానం గృహాణసురపూజితే॥
గో దేవ...నమః। శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ పీతాంబరంగ [illegible] క్షౌమ్యంశుద్ధంసునిర్మలమ్।
అర్పయామితవప్రీత్యై గృహాణసురభేనమః॥
గో దేవ...నమః॥ వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ మాణిక్యఖచితందివ్యం సువర్ణేనవినిర్మితమ్।
మాంగల్యంసంప్రదాస్యామి మాతశ్శీఘ్రంప్రగృహ్యతామ్॥
గో దేవ...నమః। మాంగల్యం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ గంధంమనోహరంరమ్యం కస్తూరీకుంకుమాన్వితమ్।
గృహాణసురభేమాత స్సురవంద్యేనమోనమః॥
గో దేవ...నమః॥ గంధం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ జాతీకుంకుమసంయుక్తాన్ కరవీరాదిసంయుతాన్।
అక్షతాంశ్చసువర్ణాభాన్ గృహాణసురపూజితే॥
గో దేవ...నమః॥ పుష్పాక్షతాన్ సమర్పయామి॥

శ్లో॥ మాణిక్యమకుటాదీని కాంచీకటకనూపురాన్।
అర్పయామితవప్రీత్యై జగన్మాతర్నమోస్తుతే॥
గో దేవ...నమః॥ ఆభరణాని సమర్పయామి॥

అథాంగపూజా.

నందిన్యైనమః - గోపాదౌపూజయామి॥ జగదుత్పత్తికారణాయైనమః-జానునీపూ...మి॥ జగత్రక్షణాయైనమః-గోకటింపూ...మి॥ శ్రీమత్యైనమః-గోపృష్ఠంపూ...మి॥ పవిత్రాయైనమః-గోకంఠంపూ...మి॥ సుశీలాయైనమః-గోశృంగేపూ...మి॥ యజ్ఞసాధనాయైనమః-గోముఖంపూ...మి॥ విశ్వస్యాఘప్రణాశిన్యైనమః-గోశిరఃపూ...మి॥ కామధేనవేనమః-గోసర్వాంగాణిపూ...మి॥ గోరగ్రపాదాభ్యాంనమః గంధాక్షతాన్ సమర్పయామి॥ గోశృంగాభ్యాంనమః-గంధాక్షతాన్ స...మి॥ గోస్కంధాభ్యాంనమః-గంధాక్షతాన్ స...మి॥ గోజఘనస్యపాదాభ్యాంనమః-గంధాక్షతాన్స...మి॥ గోపుచ్ఛాయనమః-గంధపుష్పాక్షతాన్స...మి॥ గోసర్వాంగేభ్యోనమః-గంధాక్షతాన్స..మి॥

౧. ఓం నందిన్యైనమః, ౨. ఓం జగదుత్పత్తికారణాయైనమః, ౩. ఓం జగత్రక్షణాయైనమః, ౪. ఓం శ్రీమత్యైనమః, ౫. ఓం పవిత్రాయైనమః, ౬. ఓం సుశీలాయైనమః, ౭. ఓం యజ్ఞసాధనభూతాయైనమః, ౮. ఓం విశ్వస్యాఘప్రణాశిన్యైనమః, ౯. ఓం గవేనమః, ౧౦. ఓం కామధేనవేనమః. ఓం కేశవాయనమః...శ్రీకృష్ణాయనమః.

గోదేవతాయైనమః నానావిధపరిమళపత్రపుష్పాణి సమర్పయామి॥

శ్లో॥ చందనాగరుకస్తూరీ కర్పూరోశీరసంయుతమ్।
కపిలాఘృతసమ్మిశ్రం గోర్ధూపంప్రతిగృహ్యతామ్॥
గోదేవతాయైనమః॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥

శ్లో॥ ఆనందకృత్సర్వలోకే దేవానాంచసదాప్రియే।
గౌస్త్వంపాహిజగన్మాత ర్దీపోయంప్రతిగృహ్యతామ్॥
గోదేవ...నమః॥ దీపందర్శయామి॥

శ్లో॥ సురభిర్వైష్ణవీమాతా నిత్యంవిష్ణుపదేస్థితా।
ఘాసంగృహాణగౌర్మాతః త్రాతుమర్హసిమాంసదా॥
గోదేవ...నమః॥ ఘాసం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ కృసరాన్నసమాయుక్తం గోఘృతేనపరిప్లుతమ్।
నైవేద్యమర్పయే తుభ్యం సురభిఃప్రియతామితి॥
గోదేవ...నమః॥ నైవేద్యంస...మి॥
శ్లో॥ పూగీఫలసమాయుక్తం కర్పూరైలాదిసంయుతమ్।
నాగవల్లీదళోపేత తాంబూలం దేవిగృహ్యతామ్।
గోదేవ...నమః॥ తాంబూలంస...మి॥
శ్లో॥ కర్పూరవర్తిసంయుక్తం సుగంధంచమనోహరమ్।
నీరాజనంప్రదాస్యామి ముదాత్వంసంగృహాణగాః॥
గోదేవ...నమః॥ నీరాజనంస...మి।
శ్లో॥ గావోమమాగ్రతస్సంతు గావోమేసంతుపృష్ఠతః।
గావోమేహృదయే సంతు గవాంమధ్యేవసామ్యహమ్।
నమోగోభ్యశ్శ్రీమతీభ్య స్సౌరభేయీభ్య ఏవచ।
నమోబ్రహ్మసుతాభ్యశ్చ పవిత్రాభ్యో నమోనమః।
సువర్ణపుష్పదక్షిణాం త్స...మి।
శ్లో॥ యానికానిచపాపాని ప్రదక్షిణాంపదే పదే [illegible] సమస్త [illegible]

గోదేవతాయైనమః-ఛత్రంధారయామి। గోదేవతాయైనమః-చామరంవీజయామి॥ గో...నమః-నృత్యందర్శయామి। గో...నమః-గీతంశ్రావయామి॥ గో...నమః-వాద్యం [illegible] యామి। గో...నమః-అశ్వానారోహయామి॥ గో...నమః-గజా [illegible] యామి। గో..నమః-ఆందోళికమారోహయామి ॥ గో...నమః-రాజోపచార దేవోపచార భక్త్యుపచార శక్త్యుపచార పూజాస్సమర్పయామి।

అనయాగోపూజయాభగవతీ సర్వాత్మికా ధేనుదేవతా సుప్రీతా సుప్రసన్నా వరదాభవంతు॥ ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥

అథ బ్రాహ్మణపూజా.

కుటుంబినం శ్రోత్రియం విష్ణుభక్తం బ్రాహ్మణ మాహూయ। పూర్వోక్త...శుభతిథౌ శ్రీమహావిష్ణు ప్రీత్యర్థం శాశ్వతపుణ్యలోకావాప్త్యర్థం గోలోకప్రాప్త్యర్థ ముభయతోముఖి గోదానంకరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య ముచ్చార్య॥

మహావిష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఉభాభ్యాం పాద్యం॥ శ్లో॥ నమో
స్త్వనంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షి శిరోరుబాహవే।
సహస్రనామ్నే పురుషాయ శాశ్వతే సహస్రకోటీ యుగధారిణేనమః॥
మహావిష్ణుస్వరూప బ్రాహ్మణ ఇదమాసనమ్॥ ఇతమావాహనం। యధా
భాగశః అమీవో గంధాస్సుగంధాః। గంధానాముపర్య లంకారార్థా
ఇమే అక్షతాస్స్వంతతక్షతా స్సకలారాధనైశ్శోభనమస్తు॥ యువంవస్త్రా
ణీతి బ్రాహ్మణాయ వస్త్రద్వయం దత్వా హిరణ్యరూపఇతి బ్రాహ్మ
ణాయ కర్ణాభరణ అంగుళ్యాభరణ కట్యాభరణాదీ దత్వా విశేషేణ
సమ్మాన్య-అస్మై బ్రాహ్మణాయ + శాఖాధ్యాయినే గోత్రాయశర్మ
ణే ప్రతిగ్రహీత్రే గోసంరక్షణార్థం యథాశక్తి మూల్యం దత్వా
శ్రీమాన్ గోత్రః నామధేయః ధర్మపత్నీ సమేతోహం శ్రీమహాలక్ష్మీ
సమేత మహావిష్ణుప్రీతిద్వారా సకలాభీష్టసిద్ధ్యర్థం అస్యాం గోమయోప
లిప్త భూమ్యాంస్థితాం స్వర్ణశృంగీం రౌప్యఖురాం దంతేషు ముక్తా
భూషితాం లలాటతామ్రపట్టికాం వస్త్రాలంకృతాం కాంస్యదోహాం
ప్రసవోన్ముఖీముదిత వత్సాశీర్షాంగాం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥
శ్లో॥ సాలంకృతాం గృహాణేమాం దదామ్యుభయతోముఖీమ్। విష్ణు
రూప ద్విజశ్రేష్ఠ త్రాహిమాం భవసాగరాత్॥ గవామంగేషుతిష్ఠంతి
భువనానిచతుర్దశ। యస్మాత్తస్మాచ్ఛివామేస్య దతశ్శాంతిం ప్రయ
చ్ఛమే। ఉభయతోముఖీగోదానం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥
దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవే౽శ్వినో ర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాం
ప్రతిగృహ్ణామి॥ రాజాత్వావరుణోనయతు దేవి దక్షిణే రుద్రాయగాం।
తేనామృతత్వమశ్యాం। వయోదాత్రే। మయోమహ్యమస్తు ప్రతిగ్ర
హీత్రే। క ఇదంకస్మా అదాత్। కామః కామాయ। కామోదాతా।
కామః ప్రతిగ్రహీతా। కామగ్ం సముద్రమావిశ। కామేనత్వా
ప్రతిగృహ్ణామి। కామైతత్తే। ఏషాతే కామదక్షిణా। ఉత్తానస్త్వాంగీ
రసః ప్రతిగృహ్ణాతు। సోమాయవాసః। రుద్రాయగాం। ఉభయతో
ముఖీగోదానసాద్గుణ్యార్థం మనసోత్సాహ పరిమిత ద్వాదశశతసువర్ణా

త్రిక వర్ణాత్మక రూపికాదక్షిణాం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ గోప్రసవానంతర త్క్షణేవిప్రం వత్ససహితగాంచ బహిర్నిస్సారయేత్ । పథిగోకరీషసహిత ముదకంనిరస్యేత్॥

శ్లో॥ తతోబహిర్ద్విజోగచ్ఛే న్నిరస్యేదుదకంపథి।
తైలేనవా జలేనాపి పునశ్చాతర్పయేద్ధ్రువమ్॥
ఆజ్యేనిరీక్షణంకుర్యా ద్దశదానాని వైతతః।
అన్యేభ్యశ్చైవవిప్రేభ్యో దద్యాచ్ఛక్త్యాచదక్షిణామ్॥

తతః దంపతీస్నాత్వా ధౌతవస్త్రాణి పరిధాయ ఆజ్యావేక్షణం ఫలప్రదాన మాశీర్వచనం యథాశక్తి బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్॥
ఇతి దానకమలాకరోక్తో భయతోముఖీగోదాన ప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ శయ్యాదానవిధిః.

శ్లో॥ వస్త్రేణాచ్ఛాదితాశయ్యా నానారత్నసమన్వితా। ధూపవాహాన్వితంపాత్రం భాజనంకాంస్యనిర్మితమ్॥ మంచస్యోభయతోదీపం వ్యజనంచసుగంధికమ్ । సజలం సకుశందండం వైణవంచ యథాతథా॥ స్థాపితంశిరసోభాగే పాదదేశేఉపానహౌ।కర్పూరైలాలవంగాది ద్రవ్యం ప్రీతికరంశుభమ్॥ సిందూరాంజనకస్తూరీ హరిద్రా కుంకుమాంబరమ్। సకంచుకం తథాస్వాద్యం విన్యసేద్భాజనేశుభే॥ పురతోగంధపాత్రాది తథాచైవాసనంన్యసేత్ । పృష్ఠదేశేతువైఛత్రం న్యసేత్పూజాంసమాచరేత్॥ తతోవిప్రంసమభ్యర్చ్య దానందద్యాద్యథోచితమ్।శోభనం మంచకంసవ్యం పట్టేనైవ సమావృతం ॥ ప్రసార్యాథనంతత్ర కశిపుంచోపబర్హణం । సోపస్కరసమాయుక్తం నానారత్నోపశోభితం॥ పుష్పతాంబూలసంయుక్తం నానావాసనవాసితం। మంచకాద్రోగనాశస్స్యాద్ దద్యాద్భాగవతాయవై ॥అశూన్యంశయనంయస్మా న్మృదునిర్బీజసంయుతం । దీపోజ్ఞానప్రదోనిత్యం దేవానాంప్రియదంసదా॥ దానేనాస్యభవేత్సౌఖ్యం శాంతిర్మేవాంఛితంఫలం । సజ్యోతిర్గుడపాత్రంచ దీపవాహం సమున్నత॥ యథానకృష్ణశయనం శూన్యంసాగరజాతయా। మమాప్యశూన్యాశయ్యాస్తు తథాజన్మనిజన్మని॥

శయ్యాదానక్రమః.

ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ ధర్మపత్నీ సమేతస్య ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అస్మాకం సకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్య విజయధైర్యాభయ ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం మమ శరీరే సమస్తవ్యాధి నివారణ ద్వారాశరీరారోగ్య సిద్ధ్యర్థం అపమృత్యునివారణద్వారా ఇష్టకామనాపూరణార్థం శయ్యాదానమహంకరిష్యే॥ బ్రాహ్మణంపీఠికోపవశ్యప వేశ్యపత్నీసహితస్య బ్రాహ్మణస్య పాదప్రక్షాళనాదికంకృత్వా గంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య శయ్యాయనం కుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ యథానకృష్ణశయనం శూన్యంసాగరజాతయా।మమాప్యశూన్యాశయ్యాస్తు తథాజన్మనిజన్మని॥ ఇతిమంత్రేణ శయ్యాదానంతుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ దేవస్యత్వేతిప్రతిగ్రహణంకుర్యాత్ ॥ శయ్యాదాన సాద్గుణ్యార్థం మనసోత్సాహ దక్షిణాం సంప్రదదేనమమ॥ ఇతి శయ్యాదానమ్॥

అథ మహిషీదానవిధిః.

శ్లో॥ కార్పాసబీజపిణ్యాక హరిద్రాగౌరమృత్తికాః। సిందూరం తైలమాజ్యంచ రజ్జూలాంగలకం తథా ॥ నీలవస్త్రం తృణంమాషాః రక్తపుష్పాణిచందనం । కాంస్యఘంటామయఃపాత్రం తామ్రపాత్రం తథైవచ॥ వస్త్రోపవీతాభరణ మామంచైవసదక్షిణమ్।ఆదౌసంపాద్యచైతాని మహిషీదానమాచరేత్॥పుణ్యకాలేపుణ్యదేశే దేహేవ్యాధిసముద్భవే।కర్తవ్యంమహిషీదాన మపమృత్యునివారణమ్ ॥ గణేశంచ యమంమృత్యుం సంపూజ్యాహ్వయేదథ । వ్యాహృతీభిస్తిలాజ్యేన శతమష్టోత్తరంహువేత్ ॥ యమంచైవ తథామృత్యుం తత్తన్మంత్రేణహావయేత్। యమంసంతర్ప్యమహిషీ మద్భిఃప్రక్షాళయేదథ॥ యద్వాపిషేత్రిమంత్రేణ మహిషీంచక్రపూజయేత్ । సర్వాంగపూజనంకుర్యాత్పాదాదిషుయథాక్రమమ్॥ యమప్రియేమహాఘోరే మహిషీవ్యాధినాశినీ।త్వంమృత్యుభయభీతస్మా మరణాత్తుసముద్ధర॥ గోరోచనంలలాటేతు శృంగయోర్గౌరమృత్తికా।కంఠేసింధూరముదరేహరిద్రాలేపనం

బుద్ధైః॥ కృష్ణవస్త్రేణకంఠ దేశే పృష్ఠర క్తం ప్రసారయేత్ ।శృంగే హేమ ఖురే రౌప్యం గంధపుష్పైః సమర్చయేత్ ॥ త్రిః ప్రదక్షిణమావృత్య మహిషీందక్షిణాముఖీమ్ । బ్రాహ్మణం పూజయిత్వాతు వస్త్రాలంకార భూషణైః ॥ తాం దద్యాత్ప్రాఙ్ముఖః కర్తా విప్రాయోదఙ్ముఖాయచ। కార్పాసబీజపిణ్యాక తృణోదకసమన్వితాం ॥ విప్రేంద్ర వేద వేదాంగ పవిత్రకరుణాకర।గృహాణమహిషీమృష్టిం సహస్రాంస్వర్ణ భూషితాం॥ సునేత్రాంసుఖురాంశ్యామాం మంగళాంపూర్ణవిగ్రహాం। పయస్వినీం సుశీలాంతాం దారిద్ర్యతిమిరాపహాం ॥ హేమశృంగీం రౌప్యఖురాం కాంస్యఘంటాసమన్వితాం। రౌప్యలాంగూలసంయుక్తాం కాంస్యదోహన సంయుతాం॥ సమంతాద్ధేమసంయుక్తాం సప్తధాన్యసమన్వితాం। సుసం భారవృతాంరమ్యాం సాలంకారాంసదక్షిణాం॥ మహిషీం వత్ససంయుక్తాం సుశీలాంచపయస్వినీం। నీలవస్త్రావృతాంచాహం దాస్యేమృత్యు హరాయచ । యమవాహస్య మహిషీం మృత్యురూపేణ సంస్థితాం ॥ సర్వవ్యాధిహరాంనిత్య మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । సరత్నం సజలం పుచ్ఛం ధృత్వావిప్రకరేఽర్పయేత్॥ కాంస్యపాత్రస్థితే పాణౌ దద్యాద్దానంసదక్షిణం।మృత్యురూపాంగృహాణేమాం మహిషీంద్విజసత్తమ॥ మృత్యోస్సంత్రాసరూపాంగోగాగచ్ఛత్వంయత్రవాపిచ।తతోబహిర్ద్విజోగచ్ఛేన్నిరస్యేదుదకంపథి । తైలేనవాజలేనాపి పునశ్చాతర్పయేద్ధ్రువం॥ఆజ్యేనిరీక్షణంకుర్యాద్గ్రహదానానివై తతః।అన్యేభ్యశ్చైవవిప్రేభ్యో దద్యాచ్ఛక్త్యాచదక్షిణాం॥ అనేనచైవవిధినా మహిషీదానముత్తమం। యఃకరోతినరస్తస్యనమృత్యుర్నభయంక్వచిత్ ॥ఇతిమహిషీదానవిధిః.

అథ మహిషీదానక్రమః.

యజమానః పత్నీసమేతః ఆగా శరీరశుద్ధ్యర్థం మృత్తికాస్నానాది దశవిధస్నానాని కృత్వాతేన ప్రకారేణ మహిషీంచ స్నాపయిత్వా పత్న్యాసహ ప్రాణానాయమ్య॥

ఏవంగుణ...శుభతిథౌ ధర్మపత్నీసమేతస్య ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ పురుషార్థసిద్ధ్యర్థ మాయుష్యాభి

వృద్ధ్యర్థం అస్మాకం సకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్య విజయధైర్య అభ
యాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ
పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం మమ శరీరే వర్తమాన వర్తిష్యమాణ వాతపిత్త
కఫోద్భవనానాకారణ నిమిత్త జ్వరకుష్ఠశూలాది సమస్తామయ నివృత్తి
ద్వారాశరీరారోగ్యతాసిద్ధ్యర్థందీర్ఘాయుఃప్రాప్త్యర్థ మపమృత్యునివా
రణార్థం మహిషీదానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేనతదాదౌ
శుద్ధ్యర్థం సమృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థ మభ్యుదయార్థంచ మహాజనైస్సహ
స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నతాసిద్ధ్యర్థం గణాధి
పతి పూజాంకరిష్యే॥ గణపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా
పునస్సంకల్ప్య ఏవంగుణ + శుభతిథౌ ధర్మపత్నీసమేతస్య మమశరీరస్థ
సమస్తవ్యాధి నివారణద్వారా శరీరారోగ్యసిద్ధ్యర్థం అపమృత్యునివార
ణార్థం మహిషీదానంకరిష్యే ॥ సప్తధాన్యాః కార్పాసబీజం పిణ్యాకం
హరిద్రాం గౌరమృత్తికాం సిందూరం తైలమాజ్యం రజ్జుం లాంగూలం
నీలవస్త్రం తృణంమాషాః రక్తపుష్పాణి చందనం కాంస్యఘంటా
మయః పాత్రం తామ్రపాత్రం వస్త్ర ముపవీతం ఆభరణసా·మం
దక్షిణా ఏతానిద్రవ్యాణి సంపాద్య।పునస్సంకల్ప్య + మహిషీదానాంగ
మంటపారాధనంకరిష్యే ॥ మండపే,గణేశం,యమం,మృత్యుంచ తత్త
న్మంత్రైరావాహ్య॥ గణానాంత్వేతి గణపతిం । యమాయ సోమమితి
యమం । అపమృత్యుమపక్షుధమితి మృత్యుంచావాహ్య ॥ అష్టదిక్పా
లకానావాహ్య॥ప్రాణప్రతిష్ఠాపనాదిషోడశోపచారపూజాంచకుర్యాత్॥
పునస్సంకల్ప్య॥ మహిషీదానాంగ భూతప్రధాన దేవతాహోమార్థ
మగ్నిప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యే॥ చతుష్పాత్రప్రయోగంకృత్వా వ్యాహృతి
భిస్తిలానాజ్యేన అష్టోత్తరశతంహుత్వా ॥ గణానాంత్వా + సీదసానగ్గ్
స్వాహా॥ గణపతయఇదం॥ యమాయసోమగ్ంసునుత + అరంకృతగ్గ్
స్వాహా ॥ యమాయేదం ॥ అపమృత్యుమపక్షుధం + రాయస్పోషగ్ం
సహస్రిణగ్గ్ స్వాహా ॥ అపమృత్యవఇదం ॥ యద్వాహిష్ఠం తదగ్నయే
బృహదర్చవిభావసో। మహిషీవత్త్వద్రయిస్త్వద్వాజా ఉదీరతేస్వాహా॥

మహిష్యాఇదం ॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా । మహిషీమద్భిస్స్నాప యిత్వా మహిషీంపాదాది సర్వాంగపూజాం కృత్వా ॥ మహిష్యా లలాటే కార్పాసబీజం * పిణ్యాకం గోరోచనం।శృంగయోః గౌరమృత్తికాం। కంఠేసిందూరం।జఘనరేఖాహరిద్రాలేపనం।కంఠదేశేకృష్ణవస్త్రం। పృష్ఠేరక్తవస్త్రం।శృంగయోః హేమ।ఖురేషురౌప్యం ॥ పురతస్తృణం మాషాః।సర్వాంగేషు రక్తపుష్పాణి।మహిషీం ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజాం కృత్వా మహిషీంత్రిః ప్రదక్షిణీకృత్య । అనయా మహిషీపూజయాచ భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణుః ప్రియతాం॥ మమ శరీరారోగ్యతాసిద్ధిరస్తు ॥ తతః బ్రాహ్మణమాహూయ పాద ప్రక్షాళనాదికంకృత్వా॥ ఉభాభ్యామిదంపాద్యం।నమో స్త్వనంతా + యుగధారిణేనమః ॥ ఉభాభ్యామిదం పాద్యం ॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూప బ్రాహ్మణఇదమాసనం। ఇదమావాహనం। యథాభాగశః అమీవో గంధాస్సుగంధాః । గంధానాముపర్యలంకారార్థా ఇమే అక్షతాస్సంత్వక్షతాః।సకలారాధనైస్స్వర్చితమస్తు॥యువంవస్త్రాణీతివస్త్రం దత్వా హిరణ్యరూపస్స హిరణ్య సందృగితికరాభరణాంగుళ్యాభరణ కంఠాభరణ శ్రోత్రాభరణాదీనిదత్వా విశేషేణసమ్మాన్య।అస్మై బ్రాహ్మణాయ శాఖాధ్యాయినే గోత్రాయశర్మణే బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహీత్రే। శ్రీమాన్ + గోత్రః + నామధేయః ధర్మపత్నీ సమేతోహం ॥ శ్లో॥ హేమశృంగీంరౌప్యఖురాం కాంస్యఘంటా సమన్వితాం । రౌప్య లాంగూలసంయుక్తాం కాంస్యదోహన సంయుతాం ॥ సమంతాద్ధేమ సంయుక్తాం సప్తధాన్యసమావృతాం।సాలంకారాంసదక్షిణాంమహిషీం వత్ససంయుక్తాం సుశీలాం పయస్వినీం నీలవస్త్రావృతాం కార్పాసబీజ పిణ్యాక తృణోదక సమన్వితాం మమ సమస్తపాపక్షయ రోగహరణ ద్వారాశరీరాఽరోగ్యతాసిద్ధ్యర్థమపమృత్యుపరిహారణార్థంచ॥శ్లో॥యమప్రియేమహాఘోరే మహిషీవ్యాధినాశనీ।త్వంమృత్యుభయభీతంమాం మరణాత్తుసముద్ధర॥ మహిషీంవత్ససంయుక్తాం సుశీలాంచ పయస్వినీం।

* పిణ్యాకం అనగా తెలగపిండి.

నీలవస్త్రావృతాంచాహం దాస్యేమృత్యుహరాయచ॥ యమవాహస్య మహిషీం మృత్యురూపేణసంస్థితాం।,సర్వవ్యాధి హరాం నిత్య మత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥మహిషీదానం తుభ్యమహంసంప్రద దేనమమ॥ దేవస్యత్వా...ఉత్తానస్త్వాంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు॥మహిషీదానసాద్గు ణ్యార్థం ద్వాదశశతపరిమిత సువర్ణదక్షిణాం తుభ్యమహం సంప్రద దే నమమ॥ మహిషీసహిత బ్రాహ్మణం బహిర్నిస్సార్య పథగోకగీపోదకం నిక్షిపేత్॥దంపతీస్నాత్వా ధౌతవస్త్రాణిధృత్వా ఆజ్యావేక్షణంకృత్వా అద్య దశదానానికుర్యాత్॥ ఫలప్రదానం।ఆశీర్వచనం। బ్రాహ్మణాన్ యథాశక్తిభోజయేత్॥

మహిషీదానప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ అపమృత్యుహరం ఛాగదానమ్.

శ్లో॥ మృత్యునాశకరశ్ఛాగః యజ్ఞార్థంబ్రహ్మనిర్మితః।
తస్మాచ్ఛాగప్రదానేన మృత్యుశాంతింప్రయచ్ఛతు॥

మృత్యుపరిహారణ సమర్థచ్ఛాగదానం॥ చాగపూజాబ్రాహ్మణ పూజాంచ మహిషీదానవత్కర్తవ్యమ్॥ జన్మనక్షత్రదానంకుర్యాత్॥

నక్షత్రప్రీతికర తండులదానమ్.

శ్లో॥ తండులాస్సర్వదైవత్యాః పాకేనాన్నంపచంతియే।
తస్మాత్తండులదానేన అతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥
నక్షత్రదోష పరిహారార్థం తండులదానంకుర్యాత్॥

—సూర్యగ్రహప్రీతికరం యవసహితగోధుమదానమ్—

శ్లో॥ గోధుమాస్సూర్యదైవత్యాః బలపుష్టివివర్ధనాః।
తస్మాద్గోధుమదానేన ప్రియతాంగ్రహనాయకః॥
తండులాస్సర్వదైవత్యాః పాకేనాన్నంపచంతియే,
తస్మాత్తండులదానేన అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥
సూర్యగ్రహప్రీత్యర్థం విధిప్రకారేణ దానం కుర్యాత్॥

—చంద్రగ్రహప్రీతికరం యవసహితతండులదానమ్.—

శ్లో॥ యవాఃపుణ్యతమాఃపూజ్యా ఓషధీశవినిర్మితాః।
తస్మాద్యవప్రదానేన ప్రియతాం రోహిణీపతిః॥

తండులా...ప్రయచ్ఛమే॥ చంద్రప్రీతయే తండులసహితయవదానం కుర్యాత్॥ —♦అంగారకప్రీతికరం ఖల్వధాన్యదానమ్.♦—

శ్లో॥ అథకాసర్వజంతూనాం బలపుష్టిప్రవర్ధనాః।
తస్మాత్ఖల్వప్రదానేన ప్రియతాం భూమినందనః॥

తండులా...ప్రయచ్ఛమే॥ తండులసహితఖల్వధాన్యదానం కుర్యాత్॥

—♦బుధగ్రహప్రీతికరం ముద్గధాన్యదానమ్.♦—

శ్లో॥ ముద్గాస్తుసర్వజంతూనాం బలారోగ్యవివర్ధనాః।
తస్మాన్ముద్గప్రదానేన ప్రియతాంచంద్రనందనః॥

తండులా...ప్రయచ్ఛమే॥ బుధగ్రహప్రీతికరం తండులసహిత ముద్గధాన్యదానం కుర్యాత్॥

—♦బృహస్పతిగ్రహప్రీతికరం చణకధాన్యదానమ్.♦—

శ్లో॥ చణకాస్సర్వజంతూనాం సుఖప్రీతివివర్ధనాః।
తస్మాచ్చణకదానేన ప్రియతాంవై బృహస్పతిః॥

తండులా...ప్రయచ్ఛమే॥ బృహస్పతిప్రీతికరం తండులసహిత చణకధాన్యదానం కుర్యాత్॥

—♦శుక్రగ్రహప్రీతికరం నిష్పావధాన్యదానమ్.♦—

శ్లో॥ నిష్పావాస్సర్వజంతూనాం సుఖారోగ్యప్రవర్ధనాః।
తస్మాన్నిష్పావదానేన ప్రియతాంభృగునందనః॥

తండులా...చ్ఛమే ॥ శుక్రప్రీతికరం తండులసహిత నిష్పావ ధాన్యదానం కుర్యాత్॥

—♦శనైశ్చరప్రీతికరం తిలధాన్యదానమ్.♦—

శ్లో॥ తిలాఃపాపహరాః పుంసాం బలారోగ్యప్రవర్ధనాః।
తిలధాన్యప్రదానేన ప్రియతాంసూర్యనందనః॥

తండులా...ప్రయచ్ఛమే॥ శనిగ్రహప్రీతికరం తండులసహిత తిలధాన్యదానం కుర్యాత్॥

—♦రాహుగ్రహప్రీతికరం మాషధాన్యదానమ్.♦—

శ్లో॥ రాహుగ్రహప్రీతికరా మాషాబ్రహ్మవినిర్మితాః।
తస్మాన్మాషప్రదానేన రాహుస్తుష్యతుసర్వదా॥
తండులా...ప్రయచ్ఛమే॥ తండులసహితమాషధాన్యదానంకుర్యాత్॥

—♦కేతుగణప్రీతికరం కుళుత్థధాన్యదానమ్.♦—

శ్లో॥ కుళుత్థాస్సర్వజంతూనాం బలారోగ్యప్రవర్ధకాః।
తస్మాత్కుళుత్థదానేన ప్రీయంతాం కేతవశ్శుభాః॥
తండులా...ప్రయచ్ఛమే ॥ కేతుగణప్రీతికరం తండులసహిత కుళుత్థధాన్యదానం కుర్యాత్ ॥

కృష్ణాజినదానమ్.

శ్లో॥ కృష్ణాజినం మృత్యుహరం మేధ్యంబ్రహ్మవినిర్మితమ్।
తస్మాదజినదానేన శంకరస్తృప్తిమృచ్ఛతు॥ శివప్రీతికరమ్॥

దర్భాసనదానమ్.

శ్లో॥ దర్భాసనం పాపహరం తపస్సిద్ధిప్రదంశుభమ్।
జ్ఞానదంమోక్షదంపుంసాం దేవాస్సర్వేముదంయయుః॥
సర్వదేవప్రీతికరమ్॥

దారుపీఠికాదానమ్. (పీట)

శ్లో॥ దారుపీఠంపాపహరం సర్వదారిద్ర్యభంజనమ్।
పీఠికాదాన పుణ్యేన సింహాసన పతిర్భవేత్॥ శివప్రీతికరమ్॥

ఫలదానే ఆమ్రఫలదానమ్.

శ్లో॥ శ్రీకంపుంసాంపాపహరం స్వర్గాదిపురుషార్థదమ్ । రసాలఫల దానేన తుష్యంత్వింద్రాదిదేవతాః॥ సర్వదేవప్రీతికరమ్॥

పనసఫలదానమ్.

శ్లో॥ జ్ఞానప్రదంపుష్టిదంచ పితౄణాంవల్లభంశుభమ్।
పనసీఫలదానేన పితరఃప్రముదంయయుః॥ పితృప్రీతికరమ్॥

కదళీఫలదానమ్.

శ్లో॥ కదళీసర్వదైవత్యం కదళీపాపనాశనమ్।
కదళీఫలదానేన తుష్యంతుసురసత్తమాః॥ సర్వదేవప్రీతిః॥

ఆమలకదానమ్.

శ్లో॥ విష్ణురామలకః ప్రోక్తః విష్ణుస్సర్వఫలప్రదః।
తదామలకదానేన విష్ణుస్సంతోషమృచ్ఛతు॥ విష్ణుప్రీతికరమ్॥

ధనుర్మాసే తులసీదళదానమ్.

శ్లో॥ తులసీభాగ్యదాపుంసాం మోక్షదాజ్ఞానదాపరమ్।
తులసీపత్రదానేన హరిస్తుష్యేత్సదామమ॥ విష్ణుప్రీతికరమ్॥

బిల్వపత్రదానమ్.

శ్లో॥ శ్రీవృక్షోత్థంశుభకరం బిల్వమైశ్వర్యదంపరమ్।
తస్మాద్బిల్వప్రదానేన శ్రీర్దిశేత్సర్వసంపదః॥ఐశ్వర్యావాప్తిః॥

పద్మమణిదానమ్. (తామరపూసలు)

శ్లో॥ పద్మాక్షాః పాపహరణ చణావిష్ణుప్రియామశ్శుభాః।
స్థలపద్మజదానేన హరిర్జ్ఞానప్రదోభవేత్ ॥ విష్ణుప్రీతికరమ్॥

తులసీమణిదానమ్.

శ్లో॥ తులసీకాష్ఠజాః ప్రోక్తాః మణయః పాపనోదనాః।
అతస్తన్మణిదానేన వాసుదేవః ఫలప్రదః॥ వాసుదేవప్రీతిః॥

ముక్తామణిదానమ్.

శ్లో॥ ముక్తామణీనాంప్రవరా వాసుదేవస్వరూపిణః।
తస్మాన్ముక్తాప్రదానేన వాసుదేవః ఫలప్రదః।

విద్రుమమణిదానమ్.

శ్లో॥ విద్రుమాశ్శంకరస్యేష్టాః విద్రుమాగిరిజాప్రియాః।
తస్మాద్విద్రుమదానేన ఫలదాగిరిజాశివౌ॥ పార్వతీశివప్రీతిః॥

పద్మరాగమణిదానమ్.

శ్లో॥ మణయః పద్మరాగాఖ్యాః దర్శనాత్పాపనాశనాః।
సూర్యదేవసముద్భూతాః బ్రహ్మదేశేఽతిపుణ్యదే।
పద్మరాగప్రదానేన ప్రియతాంపద్మినీపతిః॥సూర్యప్రీతికరమ్॥

పుష్పరాగమణిదానమ్.

శ్లో॥ పుష్పరాగాఖ్యమణయ శ్చంద్రదేహసముద్భవాః।
బ్రహ్మదేశేఽతివిమల గిరిద్రోణీతటేశుభే॥

పుష్పరాగప్రదానేన ప్రీయతామత్రినందనః॥
చంద్రగ్రహప్రీతికరమ్॥

కెంపుమణిదానమ్.

శ్లో॥ కెంపాఖ్యమణయశ్శుద్ధా బ్రహ్మదేశోద్భవామతాః।
తత్కెంపుమణిదానేన ప్రీయతాంభూమినందనః॥
కుజప్రీతికరమ్॥

గారుత్మతమణిదానమ్.

శ్లో॥ గారుత్మతాఖ్యమణయః బుధప్రీతికరాశ్శుభాః।
బ్రహ్మదేశేమహాపుణ్యే బుధకాంతిసముద్భవాః॥
గారుత్మతప్రదానేన ప్రీయతాంచంద్రనందనః॥
బుధగ్రహప్రీతికరమ్॥

వైడూర్యమణిదానమ్.

శ్లో॥ వైడూర్యమణయశ్శుభ్రా బ్రహ్మదేశేఽతిపుణ్యదే।
గురుకాంత్యుద్భవాః పుణ్యా జీవప్రీతికరాశ్శుభాః॥
వైడూర్యమణిదానేన ప్రియతాంధిషణోగురుః॥
బృహస్పతిప్రీతికరమ్।

వజ్రమణిదానమ్.

శ్లో॥ వజ్రాఖ్యమణయఃపూర్వం బ్రహ్మదేశేపవిత్రితే।
శుక్రకాంతిసముద్భూతాః శుక్రప్రీతికరామతాః॥
వజ్రాఖ్యమణిదానేన ప్రీయతాంభృగునందనః॥
శుక్రగ్రహప్రీతికరమ్॥

ఇంద్రనీలమణిదానమ్.

శ్లో॥ బ్రహ్మదేశేఽతివిశదే శనికాంతిసముద్భవాః।
శనిప్రియంకరాస్తస్మా చ్ఛనిపీడాహరామతాః।
ఇంద్రనీలప్రదానేన ప్రియతాంసూర్యనందనః॥
శనిగ్రహప్రీతికరమ్॥

యజ్ఞోపవీతదానమ్.

శ్లో॥ యజ్ఞోపవీతంపరమం బ్రహ్మణానిర్మితంశుభమ్।
యజ్ఞోపవీతదానేన ప్రీయంతాంసర్వదేవతాః॥
సర్వదేవప్రీతికరమ్॥

స్వర్ణపవిత్రాభరణదానమ్.

శ్లో॥ అంగుళీభూషణందానం యజ్ఞార్థంబ్రహ్మనిర్మితమ్।
పవిత్రంస్వర్ణరుచిరం పవిత్రంపాపనాశనమ్॥
తస్మాత్పవిత్రదానేన ప్రీయంతాంసురసత్తమాః॥
సర్వదేవతాప్రీతిః॥

స్వర్ణకట్యాభరణదానమ్.

శ్లో॥ స్వర్ణేననిర్మితంశుద్ధం కటిభూషణముత్తమమ్।
యజ్ఞార్థంబ్రహ్మణాస్సృష్టం సర్వదేవసుఖావహమ్॥
కటిభూషణదానేన శ్రీవిష్ణుఃప్రియతాంసదా॥
శ్రీవిష్ణుప్రీతికరమ్॥

స్వర్ణకంకణదానమ్.

శ్లో॥ పవిత్రంఫలదంలోకే హస్తాభరణముత్తమమ్।
కాంతిప్రదం మనుష్యాణాం బ్రహ్మణానిర్మితంపరమ్॥
హస్తభూషణదానేన శ్రీహరిః ప్రీయతాంసదా॥ విష్ణుప్రీతిః॥

—♦ద్రవ్యప్రతినిధిదానమ్ (సర్వదేవతాప్రీతిః).♦—

శ్లో॥ దానేషుక్రియమాణేషు యద్యద్ద్రవ్యం ప్రలుప్యతే। తద్గణేఽన్యత మంగ్రాహ్య మితిధర్మవిదోవిదుః॥ధాన్యాభావేతండులం స్యాచ్ఛాకాభావేఽన్యమేవహి । ఫలాభావేతు కదళీ స్వర్ణాభావేహిరణ్యకమ్॥ ద్రవ్యాభావేతు సర్వత్ర హిరణ్యంపరమంవిదుః॥

మహాఫలమితి॥ దక్షిణ(యవ)పుష్పసహిత సాక్షతోదకం భూమౌవిసృజేత్॥ ఇతి దారాదత్తం॥ అష్టోత్తరశతదానాని కుర్యాత్॥

ఏతత్ఫలం భగవాన్వాసుదేవః ప్రియతామితి శ్రీకర్తావదేత్.

సమాప్తోఽయంగ్రంధః. చ॥ల॥

